កម្រង
ករណីសិក្សា
និង
សំណួរចម្លើយ
អំពីការអនុវត្តជាក់ស្តែង
ទាក់ទងនឹង
ក្រមរដ្ឋប្បវេណី

ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ដល់ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣

គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធច្បាប់ និង តុលាការ
ក្រុមការងាររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ

បុព្វកថា

ក្រុមការងាររបស់យើង មានកិច្ចប្រជុំជារៀងរាល់សប្តាហ៍ ចាប់តាំងពីខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២។

នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ យើងពិភាក្សាទៅលើករណីជាច្រើន ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងបញ្ហាទាក់ទងនឹងទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តទាក់ទងនឹងក្រមរដ្ឋប្បវេណី។ យើងហៅករណីទាំងនេះថា "ករណីសិក្សា"។ យើងបែងចែកជា ៥ ក្រុម សម្រាប់ក្រុមការងារ។ ក្រុមទាំង ៥ នេះ ធ្វើបទបង្ហាញអំពីសំណួរទាំងនេះដោយផ្លាស់ប្តូរវេនគ្នា និងពិភាក្សាជាមួយនឹងសមាជិកក្រុមការងារ។

ជាងនេះទៅទៀត យើងក៏ពិភាក្សានូវសំណួរដែលសមាជិកក្រុមការងារ ក៏ដូចជាមិត្តរួមការងាររបស់ពួកគាត់ បានជួបប្រទះនៅក្នុងការអនុវត្តការងារប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងតុលាការ និងការបង្រៀននៅរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ។

ឯកសារនេះ គឺជាការចងក្រងនូវករណីសិក្សា និងសំណួរពីការអនុវត្តទាំងនេះ។ ឯកសារនេះ ក៏មានរបាយការណ៍ដែលសមាជិកក្រុមការងារ បានសរសេរទាក់ទងនឹងករណីសិក្សា និងសំណួរមួយចំនួនផងដែរ។

របាយការណ៍នីមួយៗ ផ្តល់ជាចម្លើយមួយចំនួនទៅលើករណីសិក្សា និងសំណួរ។ របាយការណ៍នេះ គឺគ្រាន់តែជាលទ្ធផលនៃការពិភាក្សានៅក្នុងចំណោមសមាជិកក្រុមការងារ មិនមែនជាគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកសរសេររបាយការណ៍នីមួយៗ នោះទេ។ ជាងនេះទៅទៀត ខ្លឹមសារនៃរបាយការណ៍ មិនឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទស្សនៈជាផ្លូវការរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឡើយ។

ឯកសារនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពនៅក្នុងខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤។

សមាជិកក្រុមការងាររបស់រាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ

(គិតត្រឹមខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣)

ក្រុម ១

លោក **សេង នាង** (ប្រធានក្រុមការងារ និង ជាចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

លោក **គង់ តារាឆាត** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង)

លោកស្រី **ថ្លាង ផាណែត** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង)

លោក **អ៊ី ម៉ាវុធ** (ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

កញ្ញា **ទ៉ា សក្ដា** (ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

ក្រុម ២

លោក **តាំង ស៊ុនឡាយ** (អនុប្រធានក្រុមការងារ និង ជាចៅក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍)

លោក **ចាយ ច័ន្ទតារាវណ្ណ** (ចៅក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍)

លោក **ខួន រតនា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តពោធិ៍សាត់)

លោក **ញឹម ពិសាល** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តព្រះសីហនុ)

លោក **សំម ឬទ្ធីវាសនា** (ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តកណ្ដាល)

ក្រុម ៣

លោក **ម្លង់ សំណាង** (អនុប្រធានក្រុមការងារ និង ជាចៅក្រមសាលាឧទ្ធរណ៍)

លោក **ហេង សុខណា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

កញ្ញា **ស៊ី លីនណា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តព្រះសីហនុ)

លោក **ឈុន ច័ន្ទសីហា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តសៀមរាប)

កញ្ញា **សុខ ឆវ័ន្ត** (ព្រះរាជអាជ្ញារងអមសាលាដំបូងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ)

ក្រុម ៤

លោកស្រី **ចាំង ស៊ីណាត** (ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

លោក **ខួន ឧុទ្ធី** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ចាម)

លោក **រស់ ពិសិដ្ឋ** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកំពត)

លោកស្រី **រស់ មុថាណា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកំពត)

លោក **ឆែ ទីរៈ** (ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

ក្រុម ៨

លោកស្រី **សែម សត្ថិភុឡា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ)

លោក **អេត សុជាតិ** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តក្រចេះ)

លោក **ហេង ច័ន្ទស៊ីម៉ូរិន** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកំពង់ឆ្នាំង)

លោក **យាប់ មេត្តា** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង)

លោក **ឆែ ទិចឡូនៈ** (ចៅក្រមសាលាដំបូងខេត្តកណ្ដាល)

ជនបង្គោល

លោក **ណាយ សំអុល** (មន្ត្រីរាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ)

ទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់ទីភ្នាក់ងារ JICA ទទួលបន្ទុកនៅក្នុងក្រុមការងាររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ)

លោក **ហ៊ីរ៉ូមិ តាកាជី**

បុគ្គលិកគម្រោងរបស់ទីភ្នាក់ងារ JICA ទទួលបន្ទុកនៅក្នុងក្រុមការងាររាជបណ្ឌិតសភាវិជ្ជាជីវៈតុលាការ

លោក **ខ៊ែត ណារ័ត្ន**

កញ្ញា **អ៊ែន ឆវីដា**

មាតិកា

ទំព័រ

ភាគ ១ ករណីសិក្សា និង សំណួរ 1

១. ករណីសិក្សា 3

ករណី ១-១ សំណើ និងស្ទីការ ១ 3

ករណី ១-២ សំណើ និងស្ទីការ ២ 3

ករណី ១-៣ សំណើ និងស្ទីការ ៣ 4

ករណី ១-៤ សំណើ និងស្ទីការ ៤ 4

ករណី ១-៥ សំណើ និងស្ទីការ ៥ 5

ករណី ២ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ 5

ករណី ៣-១ ការតំណាង ១ 6

ករណី ៣-២ ការតំណាង ២ 7

ករណី ៣-៣ ការតំណាង ៣ 7

ករណី ៤ ការទាមទារនៅក្នុងករណីលែងលះ 7

២. សំណួរទាក់ទងនឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែង 10

២.១. បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ និង បុគ្គល 10

សំណួរ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព 10

សំណួរ ២ អនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព 10

២.២. សិទ្ធិប្រត្យក្ស 10

២.៣. ភាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និង អំពើអនីត្យានុកូល 10

សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន 10

សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកដែលទទួលហានៈបន្ត 11

សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត 11

សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុទៅឲ្យជនបរទេស 11

សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល 11

សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល 12

២.៤. ប្រាតិភោគ 12
សំណួរ ៩ ហ៊ីប៉ូតែក 12
២.៥. ញាតិ 12
សំណួរ ១០ ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ 12
សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ 13
សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍ 13
សំណួរ ១៣ បណ្តឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃបុត្តភាព 13
សំណួរ ១៤ ការកាត់កាល់សុំកូនពេញលេញ 13
សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និង អ្នកមានអំណាចមេបា 14
២.៦. សន្តតិកម្ម 14
សំណួរ ១៦ អភ័ព្វបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម 14
សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍ 14
សំណួរ ១៨ មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ 15
សំណួរ ១៩ ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ 15
ភាគ ២ របាយការណ៍ 17
ករណី ១-១៖ សំណើ និង ស្ទីការ ១ 18
ករណី ១-២ ៖ សំណើ និង ស្ទីការ ២ 22
ករណី ១-៣ ៖ សំណើ និង ស្ទីការ ៣ 27
ករណី ១-៤៖ សំណើ និង ស្ទីការ ៤ 32
ករណី ២ ៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ 35
ករណី ៣-១ ៖ ការតំណាង ១ 43
ករណី ៣-៣ ៖ ការតំណាង ៣ 50
សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន 57
សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកទទួលបន្ត 59
សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់អតិបរមា 62
សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុទៅឲ្យជនបរទេស 64

សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈើឆ្កាល 66
សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈើឆ្កាល 67
សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ 70
សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍ 71
សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និង អ្នកមានអំណាចមេបា 75
សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍ 77
សំណួរ ១៨ មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ 79
សំណួរ ១៩ ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ 82

ភាគ ១

ករណីសិក្សា និង សំណួរ

១. ករណីសិក្សា

ករណី ១-១ សំណើ និងស្វីការ ១

X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M របស់ខ្លួន។ Y ចង់ទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M ដែលប្រើប្រាស់រួចហើយ។

A និង B ជាមិត្តរបស់ X និង Y។

X បានឮពី A ថា Y បានរកទិញនូវម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ។ បន្ទាប់មក X បានស្នើឲ្យ A ប្រាប់ Y ថា X នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ។

នៅពេលជាមួយគ្នានោះដែរ Y បានឮពី B ថា X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M និង បានប្រាប់ពីល័ក្ខខ័ណ្ឌផងដែរ។ បន្ទាប់មក Y បានស្នើឲ្យ B ទៅប្រាប់ X ថា Y នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ X ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ នៅពេលដែលសំណើរបស់ X មិនទាន់បានដល់ Y នៅឡើយ។

រយៈពេលពីរ ឬ បី ម៉ោងក្រោយមក X និង Y បានទទួលសំណើទិញ/លក់របស់ភាគីម្ខាងទៀត តាមរយៈ A និង B។

តើកិច្ចសន្យាលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?

(ក្រុម ១)

ករណី ១-២ សំណើ និងស្វីការ ២

X មានអាផាតមែនមួយសំរាប់ជួល។ ដូច្នេះ X បានបិទប្រកាសនៅលើបង្អួចនៃបន្ទប់ដោយសរសេរដូចខាងក្រោម៖

បន្ទប់នេះ នៅទំនេរ - មានទំហំ ១០០ ម៉ែត្រក្រឡា មានបន្ទប់គេងចំនួន ២ ផ្ទះបាយ ១ បង្គន់ ១ និង បន្ទប់ទឹក ១ - តម្លៃ ៥០០ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ - រយៈពេលនៃកិច្ចសន្យាគឺ ១ ឆ្នាំ

Y បានអានសេចក្តីប្រកាសនេះ។ Y បានជួប X ហើយ បានប្រាប់ X ថា ខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នេះទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានប្រកាស។

X មិនមានភាពប្រាកដប្រជាទៅលើសមត្ថភាពខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ Y ព្រោះ X មិនធ្លាប់ស្គាល់ Y ពីមុន។

តើ X ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យ Y ដែរ ឬ ទេ?

(ក្រុម ២)

ករណី ១-៣ សំណើ និងស្ទើការ ៣

X បើកហាងលក់កុំព្យូទ័រមួយ។

X បានផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅលើទំព័រកាសែតដូចខាងក្រោម ៖

(ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១)

បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ

តម្លៃដែលបានបញ្ចុះនេះ គឺមិនមានចំណេញទេ ហើយវាថែមទាំងថោកជាងតម្លៃដើមទៀតផង។ X កំណត់តម្លៃនេះ ដោយសារតែចង់ទាក់ទាញអតិថិជនមកហាងរបស់ខ្លួន។ ហើយ X បានគិតថាយ៉ាងច្រើនបំផុត មានអតិថិជនចំនួន ១០ នាក់ នឹងទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។

ប៉ុន្តែខុសពីអ្វីដែលគាត់បានរំពឹងទុក គឺមានអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ បានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។

តើ X ត្រូវតែលក់កុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះ ដែរ ឬ ទេ?

តើករណីនេះនឹងទៅជាយ៉ាងណា ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ធ្វើឡើងដូចខាងក្រោម ?

(ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២)

បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ បញ្ចុះតម្លៃតែកុំព្យូទ័រចំនួន ១០ គ្រឿង ប៉ុណ្ណោះ អ្នកមកមុន ទទួលបានការបញ្ចុះតម្លៃមុន

(ក្រុម ៣)

ករណី ១-៤ សំណើ និងស្ទើការ ៤

X បើកហាងលក់រថយន្តមួយ។

Y បានឃើញរថយន្តមួយគ្រឿងដែលខ្លួនចង់ទិញនៅក្នុងហាងរបស់ X។ Y បានចរចាអំពីតម្លៃ និង លក្ខខណ្ឌលំអិតដទៃទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជាមួយ X។ ប៉ុន្តែ Y មិនបានសម្រេចចិត្តទិញរថយន្តនៅក្នុងហាងនោះទេ។ Y បាននិយាយទៅកាន់ X "សូមទុកពេលឲ្យខ្ញុំគិតជាមួយគ្រួសារខ្ញុំបន្តិចសិន។ សូមកុំលក់រថយន្តនេះ ទៅឲ្យអ្នកដទៃ នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍"។

នៅពេលដែល Y បានចាកចេញពីហាងនោះ X បានឲ្យលិខិតមួយសន្លឹក ដែលមានសរសេរអំពីលទ្ធផលនៃការចរចា ដូចជាតំលៃ ជាដើម ។ នៅក្នុងលិខិតនោះ ក៏បានសរសេរផងដែរថា X នឹងចាត់ទុកថា Y យល់ព្រមទិញរថយន្តជាមួយនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានសរសេរ ប្រសិនបើ Y មិនបានឆ្លើយតប នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍។ Y មិនបានដឹងអំពីផ្នែកនេះទេ នៅពេលដែលគាត់បានទទួលលិខិតនេះ។

Y បានពិភាក្សាជាមួយគ្រួសាររបស់ខ្លួន ហើយជាលទ្ធផល Y បានបោះបង់ចោលនូវការទិញរថយន្តនោះ។ Y បានអានលិខិតនេះតែមួយផ្នែក ដោយមិនបានដឹងពីការចាត់ទុករបស់ X នោះទេ ហើយក៏មិនបានធ្វើការឆ្លើយតបទៅ X វិញនោះទេ។

តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់បានដែរ ឬ ទេ?

(ក្រុម ៤)

ករណី ១-៥ សំណើ និងស្វីការ ៥

X បើកហាងលក់គ្រឿងសង្ហារឹមមួយ។

Y បានមកហាងនោះដើម្បីទិញសាឡុងថ្មីមួយ នៅថ្ងៃទី ១ ខែ សីហា។ X បានស្នើលក់សាឡុងនៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ។ X ក៏បាននិយាយថា "អ្នកអាចយកសាឡុងនៅថ្ងៃនេះបាន។ ហើយ ខ្ញុំនឹងរង់ចាំទទួលនូវការបង់ប្រាក់របស់អ្នកនៅក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ប្រសិនបើ អ្នកមិនអាចបង់ប្រាក់បាននៅក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ"។ Y បានឆ្លើយតបថា គាត់ នឹងផ្ញើអ៊ីម៉ែលថាទិញ ឬ មិនទិញ នៅពេលក្រោយ។ ហើយ X បាននិយាយ យល់ព្រម។

បន្ទាប់មក Y បានផ្ញើអ៊ីម៉ែលទៅ X ដើម្បីប្រាប់ថា ខ្លួនសំរេចចិត្តទិញសាឡុងនោះ ហើយនឹងបង់ប្រាក់នៅមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ កញ្ញា។

តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?

តើករណីនេះ នឹងទៅជាយ៉ាងណា នៅពេលដែល Y បាននិយាយថា គាត់នឹងបង់ប្រាក់នៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ហើយ បានស្នើឲ្យ X មកផ្ទះរបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើការប្រគល់សាឡុង និង ទទួលយកប្រាក់ថ្លៃទិញ ?

(ក្រុម ៥)

ករណី ២ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ

X មានដី L ដែលតម្លៃរបស់ដីនោះ គឺ ៣០,០០០ ដុល្លារ ដែលជាតម្លៃធម្មតានៅលើទីផ្សារ។ X មិនធ្លាប់មានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការលក់ដីនោះទេ។

នៅថ្ងៃមួយ X មានបំណងចង់លក់ដីរបស់ខ្លួន នៅក្នុងតម្លៃមួយដែលខ្ពស់បំផុតជាបន្ទាន់ ព្រោះ X ត្រូវការប្រាក់ដើម្បីបង់នូវថ្លៃវះកាត់សម្រាប់ម្តាយ M របស់ខ្លួន ដែលមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរ។

X បានជួប Y ដែលជាភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យ។

Y បានដឹងអំពីស្ថានភាពរបស់ M ហើយបាននិយាយទៅកាន់ X ថា "ដី L មានតម្លៃតែ 3,000 ដុល្លារទេ។ ខ្ញុំ អាចទិញនៅក្នុងតំលៃនេះ ហើយ ខ្ញុំ មិនអាចទទួលយកនូវការចរចាទេ"។ តាមពិត Y ដឹងអំពីតម្លៃទីផ្សារពិតប្រាកដរបស់ដីនោះ។

ជាលទ្ធផល ដោយមិនបានសួរពីមូលហេតុនៃការវាយតម្លៃលើដីនោះ និង មិនបានសួរទៅកាន់ភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យដទៃទៀត X បានលក់ដី L ទៅឲ្យ Y ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ ដោយគិតថា អ្វីដែល Y បាននិយាយអំពីតម្លៃ ប្រហែលជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះ គាត់គឺជាអ្នកជំនាញ ហើយគាត់គួរតែលក់ដី L ក្នុងតម្លៃនោះភ្លាម ទោះបីជាគាត់ មានលទ្ធភាពអាចលក់ដីនោះនៅក្នុងតម្លៃខ្ពស់ជាងនេះក៏ដោយ។

បន្ទាប់មក Y បានលក់ដី L ឲ្យទៅ Z ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ។

X បានដឹងថាតម្លៃដែល Y បានផ្តល់ឲ្យ គឺមានតម្លៃថោកខ្លាំងណាស់ នៅក្រោយពេល M បានធូរស្រាលពីជម្ងឺ។

តើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y និង ទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L មកវិញបានដែរ ឬ ទេ? សូមគិតពិចារណាអំពីមាត្រាដែលអាចពាក់ព័ន្ធ និង ថាតើអ្នកណា ដែលមានការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិលើដី L។

តើវា អាចជះឥទ្ធិពលទៅលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែរ ឬ ទេ ប្រសិនបើ ការលុបចោល ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុន ឬ នៅក្រោយការលក់ដី L នោះឲ្យទៅ Z ?

(ក្រុម ១)

ករណី ៣-១ ការតំណាង ១

X គឺជាអ្នកលក់ម្ហូបអាហារ។ X បានប្រគល់សិទ្ធិឲ្យ Y ដែលជាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ ពី Z ដែលជាអ្នកលក់ដុំ។

Y បានទៅជួប Z ហើយ បានធ្វើការចរចាជាមួយ Z ។ Z មិនបានបញ្ចុះតម្លៃឲ្យថោកជាង ២៥០ ដុល្លារទេ។ ជាចុងក្រោយ Y បានសំរេចចិត្តទិញអង្ករ ចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ព្រោះគាត់ គិតថា X នឹងយល់ព្រមនៅពេលក្រោយ។ ប៉ុន្តែ X មិនបានយល់ព្រមនឹងតម្លៃនេះទេ។ ដោយអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀង Z បានដឹកអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ទៅឲ្យដល់ហាងរបស់ X។ X បដិសេធមិនព្រមបង់ថ្លៃទិញ ២៥០ ដុល្លាទេ។

សូមគិតពិចារណាអំពីការទាមទារដែលអាចធ្វើបានរវាង X Y និង Z។

(ក្រុម ២)

ករណី ៣-២ ការតំណាង ២

X គឺជាម្ចាស់ហាងលក់រថយន្ត។ X បានជួល Y ឲ្យធ្វើជាអ្នកលក់ ដែលមានសិទ្ធិក្នុងការលក់រថយន្តរបស់ X ។

Z បានទៅហាងរបស់ X ដើម្បីទិញរថយន្ត ប៉ុន្តែ គាត់បានជួប Y នៅពេលដែល X មិននៅក្នុងហាង។ Z បានសំរេចចិត្តទិញរថយន្ត និង បានធ្វើកិច្ចសន្យាជាមួយ Y ហើយក៏បានបង់ប្រាក់ទៅឲ្យ Y ដែរ។ Y បាននិយាយថា "មានតែ X ទេ ដែលដឹងថាកូនសោររថយន្តទុកនៅកន្លែងណា។ ដូច្នេះ សូម អញ្ជើញមកម្តងទៀត នៅថ្ងៃស្អែក"។

ប៉ុន្តែ Y បានបាត់ខ្លួនជាមួយនឹងប្រាក់ទិញរថយន្តដែល Z បានបង់។

តើ Z អាចទាមទារឲ្យ X ប្រគល់រថយន្តមកឲ្យខ្លួនបានដែរ ឬ ទេ ?

(ក្រុម ៣)

ករណី ៣-៣ ការតំណាង ៣

X គឺជាភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ Y គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ Z គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ សូមពិចារណា អំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឡើងដោយ Y ដែលជាអ្នកតំណាងរបស់ X ជាមួយនឹង Z នៅក្នុងករណីនីមួយ ៗ ខាងក្រោមនេះ

(១) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក Y

(២) នៅក្នុងករណីដែល Y បានឆបោក Z

(៣) នៅក្នុងករណីដែល X បានឆបោក Z

(៤) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក X

(ក្រុម ៤)

ករណី ៤ ការទាមទារនៅក្នុងករណីផែងលះ

តើ W និង កូនរបស់គាត់ អាចទាមទារអ្វីខ្លះ ចំពោះ H និង J ដោយផ្អែកលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ W ?

តើ "ខ្លឹមសារនៃសាលក្រមដែលដើមចោទទាមទារឲ្យតុលាការចេញ" ត្រូវសរសេរយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងពាក្យបណ្តឹង ចំពោះការទាមទារនីមួយៗ ?

(សេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់ W)

ខ្ញុំ គឺជាស្ត្រីម្នាក់មានអាយុ ៣៥ ឆ្នាំ។

ខ្ញុំបានរៀបការជាមួយនឹង H (ដែលជាបុរសមានអាយុ ៣៨ ឆ្នាំ) កាលពី ១៣ ឆ្នាំមុន។ ពួកយើងបានជួលអាផាតមែន (apartment) តូចមួយ ហើយ រស់នៅក្នុងខេត្ត K ដែលជាស្រុកកំណើតរបស់ពួកយើង។

ពួកយើងមានកូនចំនួន ៣ នាក់ គឺ A (អាយុ ១០ ឆ្នាំ) B (អាយុ ៦ ឆ្នាំ) និង C (អាយុ ៥ ឆ្នាំ)។

ខ្ញុំបានលាឈប់ពីការងារ នៅពេលដែលខ្ញុំសម្រាលកូន A។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្ញុំមិនដែលទៅធ្វើការនៅខាងក្រៅទៀតឡើយ ហើយ ខ្ញុំនៅផ្ទះមើលថែកូន និង ធ្វើការងារផ្ទះ។

ក្រោយពីកំណើតរបស់ C ការចំណាយរបស់យើង គឺលើសពីចំណូលរបស់ H។ កាលពី ៤ ឆ្នាំមុន H បានសម្រេចចិត្តទៅធ្វើការនៅភ្នំពេញ ដើម្បីទទួលបានប្រាក់កម្រៃប្រសើរជាងមុន។ កាលពីឆ្នាំដំបូង គាត់បានត្រឡប់មកផ្ទះវិញជារៀងរាល់ ២ ឬ ៣ ខែម្ដង ដោយមានប្រាក់ខែមកជាមួយផង។

ប៉ុន្តែក្រោយមក គាត់ចាប់ផ្ដើមមកផ្ទះមិនសូវញឹកញាប់ដូចមុនទេ។ ហើយនៅពេលខ្លះ គាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញដោយមិនមានប្រាក់ខែមកជាមួយទេ។

ហើយក្រោយមកទៀត គាត់មិនបានត្រឡប់មកផ្ទះទាល់តែសោះ។

ខ្ញុំបានដឹងថា H មានស្រីលួចលាក់ម្នាក់ឈ្មោះ J កាលពី ពីរ បីឆ្នាំមុន ហើយបានចាប់ផ្ដើមរស់នៅជាមួយគ្នានៅឯភ្នំពេញ យ៉ាងហោចណាស់ក៏មួយឆ្នាំដែរ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ពួកគេ មានកូនមួយ ជាមួយគ្នាទៀតផង។

ដោយមានអារម្មណ៍ថាឈឺចាប់នឹងដំណឹងបែបនេះ ខ្ញុំបានលះបង់គំនិតចង់ផ្សះផ្សាទំនាក់ទំនងរវាងខ្ញុំ និង H ចោល។ ឥឡូវ ខ្ញុំចង់លែងលះជាមួយគាត់ កាន់តែឆាប់កាន់តែប្រសើរ។ ប៉ុន្តែគាត់ បានប្រាប់ខ្ញុំថា គាត់មិនយល់ព្រមលែងលះទេ ប្រសិនបើ ខ្ញុំមិនប្រគល់កូន ៣ នាក់ ឲ្យទៅគាត់។

ខ្ញុំបានបដិសេធនឹងការទាមទាររបស់គាត់។ ខ្ញុំក៏ចង់មើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំដែរ ព្រោះខ្ញុំគិតថា កូនទាំងបីរបស់ខ្ញុំ នឹងមិនមានសុភមង្គលទេ ប្រសិនបើពួកគេរស់នៅជាមួយនឹង J នៅឯភ្នំពេញ។ ជាក់ស្ដែង កូនទាំងបីនាក់របស់ខ្ញុំ បានប្រាប់ថា ពួកគេចង់រស់នៅជាមួយខ្ញុំ នៅឯខេត្ត K។ កង្វល់របស់ខ្ញុំ គឺថាតើខ្ញុំអាចផ្គត់ផ្គង់ចិញ្ចឹមបីបាច់ពួកគេយ៉ាងណា។ ខ្ញុំមិនអាចស្វែងរកការងារពេញម៉ោងជាមួយនឹងប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារឡើយ ព្រោះខ្ញុំ ត្រូវចំណាយពេលក្នុងការមើលថែរក្សាកូនរបស់ខ្ញុំ។

ទន្ទឹមនឹងនេះ ខ្ញុំចង់បន្តប្រើប្រាស់ម៉ូតូមួយគ្រឿង ដែលគាត់បានទិញកាលពី ៥ ឆ្នាំមុន។ ខ្ញុំប្រើប្រាស់ម៉ូតូនេះក្នុងជីវភាពរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ទោះជានៅក្រោយពេលគាត់បានចាកចេញទៅភ្នំពេញក៏ដោយ។ ខ្ញុំមិនអាចចេញទៅក្រៅបានទេ ប្រសិនបើគាត់ យកម៉ូតូនេះទៅភ្នំពេញ។

ខ្ញុំចង់អោយ H ទទួលខុសត្រូវក្នុងនាមជាស្វាមី និង ឪពុកម្នាក់។

(ក្រុម ៥)

២. សំណួរទាក់ទងនឹងការអនុវត្តជាក់ស្តែង

២.១. បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ និង បុគ្គល

សំណួរ ១ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់អនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព

នៅក្នុងមាត្រា ២១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អត្តាធីនភាពមានចំនួន ២ ប្រភេទ គឺការប្រកាសរបស់តុលាការ និង ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងមាត្រា ២២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី "អនីតិជន" ដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព ត្រូវបានចាត់ទុកថា បានដល់នីតិភាព"។

តើអនីតិជនដែលបានទទួលអត្តាធីនភាពតាមការប្រកាសរបស់តុលាការ ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៩៤៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែរ ឬទេ? មានន័យថាតើអនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាពនេះ អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍បានដែរឬទេ?

(លោក ឆៃ វិវឌ្ឍនៈ)

សំណួរ ២ អនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព

មាត្រា ២២ ចែងថា អនីតិជនដែលទទួលអត្តាធីនភាព ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានដល់នីតិភាព។

តើ "នីតិជន" និង "អនីតិជនដែលទទួលបានអត្តាធីនភាព" មានភាពខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច?

(លោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត)

២.២. សិទ្ធិប្រត្យក្ស

* គ្មានសំណួរ !!!

២.៣. កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និង អំពើអនីត្យានុកូល

សំណួរ ៣ ការលុបចោល និង តតិយជន

X បានលក់ដីរបស់ខ្លួនទៅឲ្យ Y។ បន្ទាប់មក Y បានលក់ដីទៅឲ្យ Z ដោយធ្វើជាលិខិតយថាភូត។ នៅមុនពេល Y និង Z ចុះបញ្ជីប្រតិបត្តិការលក់ទិញ X បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញជាមួយនឹង Y ដោយមូលហេតុភាន់ច្រឡំ។ Z គឺជាជនសុចរិតនិងគ្មានកំហុសអំពីការលុបចោលនេះ។

តើ Z គឺជាតតិយជនដែលមានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៨៦ កថាខណ្ឌទី ៣ ដែរឬទេ? តើ X អាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ Z ដែរឬទេ?

(លោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត)

សំណួរ ៤ ការលុបចោលដោយអ្នកដែលទទួលឋានៈបន្ត

មាត្រា ៣៥៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មានឃ្លា "អ្នកដែលទទួលឋានៈបន្តពីអ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈនៅក្នុងកិច្ចសន្យា អាចអនុវត្តសិទ្ធិលុបចោលបាន"។

តើបុគ្គលណាខ្លះដែលត្រូវចាត់ទុកថា ជាអ្នកដែលទទួលឋានៈបន្តពីអ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈនៅក្នុងកិច្ចសន្យា?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ៥ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត

ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ កំណត់អំពីអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតចំនួន ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

តើ គោលបំណងនៃការកំណត់អត្រាការប្រាក់នេះគឺជាអ្វី?

(លោក កេត សុជាតិ)

សំណួរ ៦ ការធ្វើអំណោយជាអចលនវត្ថុនៅឲ្យជនបរទេស

X (សញ្ជាតិខ្មែរ) និង Y (ជនបរទេស) បានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដោយ X ឲ្យដីមួយកន្លែងទៅ Y។

តើ Y អាចចាត់ចែងអចលនវត្ថុនេះដែរឬទេ?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ៧ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល

តើ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ សំដៅទៅលើបុគ្គលណា ?

តើញាតិលោហិត សាខាញាតិ ញាតិពន្ធ សហព័ទ្ធ គឺជា "បុគ្គលដទៃ" ដែរឬទេ?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ៨ ការទាមទារសោហ៊ុយនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល

១. មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពីសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយវិញរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ កថាខណ្ឌនេះ អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលទាមទារសាមិខ្លួនសងវិញនូវសោហ៊ុយគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងមនុស្ស មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទេ។

តើបញ្ញត្តិណាដែលត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសោហ៊ុយដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលបានចំណាយក្នុងការគ្រប់គ្រងមនុស្ស?

២. អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទទួលរងការខូចខាតដោយសារការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលនោះ។ តើគាត់អាចទាមទារសំណងការខូចខាតពីសាមីខ្លួនបានដែរឬទេ?

(លោក គង់ តារាឆាត)

២.៤. ប្រាតិភោគ

សំណួរ ៩ ហ៊ីប៉ូតែក

១. តើការបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ មានសារសំខាន់អ្វីខ្លះដល់ម្ចាស់បំណុលហ៊ីប៉ូតែក និង អ្នកបង្កើតហ៊ីប៉ូតែក?

២. តើការដាក់ហ៊ីប៉ូតែកលើសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍ អាចធ្វើបានត្រឹមកម្រិតណា? ត្រឹមអំឡុងពេលនៃសិទ្ធិជួលអចិន្ត្រៃយ៍?

(កញ្ញា វ៉ា សក្កា)

២.៥. ញាតិ

សំណួរ ១០ ការហាមឃាត់ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ

១. ហេតុអ្វីបានជាមាត្រា ៩៥២ កថាខណ្ឌទី ១ វាក្យខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តឡើងដូច្នេះ? តើវាមានន័យយ៉ាងដូចម្ដេច?

២. តើពាក្យថា "រាប់ទាំងថ្នាក់ទី ៣ ផង" (មាត្រា ៩៥២ កថាខណ្ឌទី ២) មានន័យយ៉ាងដូចម្ដេច?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ១១ អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងញាតិពន្ធ

តើបងប្អូនប្រុសរបស់ប្តី អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងបងប្អូនស្រីរបស់ប្រពន្ធបានដែរឬទេ?

ឧទាហរណ៍ A មានប្អូនប្រុស X។ B មានបងស្រី Y។ A រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ B។ តើ X អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ Y បានដែរ ឬទេ?

(លោក កេត សុជាតិ)

សំណួរ ១២ មោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍

១. សូមពន្យល់មាត្រា ៩៥៨ ចំណុច ខ។

២. តើនរណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍? តើមានអាជ្ញាយុកាលរំលត់សិទ្ធិនេះដែរឬទេ?

៣. A បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹង B ប៉ុន្តែពួកគាត់ មិនបានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។ ក្រោយមក A បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ C ហើយពួកគាត់ បានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់។ តើ C និង A មានសិទ្ធិក្នុងការលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ដែរឬទេ?

៤. តើត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងកូន និង ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិយ៉ាងដូចម្តេច នៅពេលដែលមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ត្រូវបានគេលើកឡើងនៅក្នុងករណីទី៣?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ១៣ បណ្តឹងទាមទារឲ្យបញ្ជាក់អំពីនត្តិភាពនៃបុត្តភាព

តើស្ថានភាពណា[redacted]ខ្លះ ដែលបិតុភាព ឬមាតុភាពតាមផ្លូវច្បាប់ កើតឡើងដោយចេតនា ឬ កំហុសធ្ងន់ធ្ងរ (មាត្រា ១០០៤ កថាខណ្ឌទី ៤) ? សូមលើឧទាហរណ៍បញ្ជាក់។

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ១៤ ការកាត់កាល់ស្មុំកូនពេញលេញ

១. មិនមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រាណាមួយ អនុញ្ញាតឲ្យឪពុកម្តាយចិញ្ចឹមកាត់កាល់កូនសុំពេញលេញទេ ប៉ុន្តែវាត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងករណីស្មុំកូនធម្មតា។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើកូនសុំតាមរយៈស្មុំកូនពេញលេញ មានអាកប្បកិរិយាមិនល្អ ប្រព្រឹត្តអំពើអសីលធម៌ និង បំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ

របស់ឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹម នោះវាហាក់ដូចជាមិនសមហេតុផលដែលមិនអនុញ្ញាតឲ្យឪពុកម្ដាយចិញ្ចឹមរំលាយសុំកូននេះ។ តើមានបញ្ញត្តិណាសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហានេះដែរឬទេ?

២. មាត្រា ១០១៦ មានលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ក្នុងការកាត់កាល់សុំកូនពេញលេញ ដែលធ្វើឡើងដោយកូនសុំ។ នេះមានន័យថា កូនសុំមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យកាត់កាលទេ នៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌចំណុច (ក) បានបំពេញ តែលក្ខខណ្ឌចំណុច (ខ) មិនត្រូវបានបំពេញ។

តើមានវិធីណាដែលអាចធ្វើឲ្យកូនសុំរួចផុតពីការខូចខាតនៅក្នុងករណីបែបនេះ?

(លោក គង់ តារាឆាត)

សំណួរ ១៥ ការលែងលះ និង អ្នកមានអំណាចមេបា

តើតុលាការត្រូវសម្រេចអំពីអ្នកមានអំណាចមេបាដែរឬទេ ប្រសិនបើភាគីទាំងសងខាងមិនបានស្នើសុំឲ្យកំណត់ពីការគ្រប់គ្រងកូននៅក្នុងបណ្ដឹងលែងលះ?

(លោក គង់ តារាឆាត)

២.៦. សន្តតិកម្ម

សំណួរ ១៦ អសមត្ថភាពបុគ្គលនៃសន្តតិកម្ម

១. Z គឺជាកូនរបស់ Y ហើយ Y គឺជាកូនរបស់ X។ Y ទទួលមរណភាពនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១២។ Z ធ្វើឃាត X នៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ ហើយត្រូវផ្ដន្ទាទោសពីបទមនុស្សឃាត។

តើ Z អាចក្លាយជាសន្តតិជនជំនួស (មាត្រា ១១៥៧) ដែរឬទេ? តើមាត្រា ១១៥០ ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសន្តតិជនជំនួសដែរឬទេ?

២. នៅក្នុងទំនាក់ទំនងគ្រួសារដដែលដូចក្នុងសំណួរទី ១ Z ធ្វើឃាត Y នៅថ្ងៃទី ២០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ហើយត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសពីបទមនុស្សឃាត។

X ទទួលមរណភាពនៃថ្ងៃទី ៣០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣។

តើ Z ទទួលមត៌កដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ X តាមសន្តតិកម្មដោយជំនួសដែរឬទេ?

(លោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត)

សំណួរ ១៧ សន្តតិកម្ម និង មត៌កសាសន៍

X (បុរស) បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ Y (ស្ត្រី) ហើយមានកូនចំនួន ៦ នាក់។ នៅក្រោយពេលដែល Y ទទួលមរណភាព X បានរស់នៅជាមួយនឹង Z ជាលក្ខណៈ អនីតិសង្វាស។ X និង Z មានកូនចំនួន ២ នាក់។

X ទទួលមរណភាព។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់ X ដែលមាននៅពេលមរណភាព គឺដីមួយកន្លែង។

(សំណួរ)

១. តើអ្នកណាគឺជាសន្តតិជននៅក្នុងករណីនេះ?

២. X បានធ្វើមតកសាសន៍នៅមុនពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ នៅក្នុងមតកសាសន៍ X បានសរសេរថា ខ្លួនឲ្យដីទៅ Z និង កូន ២ នាក់។ តើកូនទាំង ៦ នាក់ អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើដីរបស់ X បានដែរឬទេ?

៣. Z បានខ្ចីលុយអ្នកដទៃសម្រាប់បង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ដោយសារតែ X ធ្លាក់ខ្លួនឈឺនៅពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ តើការណ៍នេះជះឥទ្ធិពលដល់ការចែកមតិកដែរឬទេ?

(លោក ជា សុខហៀង មិនមែនសមាជិកក្រុមការងារ)

សំណួរ ១៨ មតកសាសន៍ដែលគ្មានចុះកាលបរិច្ឆេទ

មានមតកសាសន៍ចំនួនពីរ។

មតកសាសន៍មួយ មិនមាន "កាលបរិច្ឆេទ" ហើយកំណត់ថាឲ្យដីទៅ A ឲ្យរថយន្តទៅ B និង ឲ្យម៉ូតូទៅ Y។

មតកសាសន៍មួយទៀត មានកាលបរិច្ឆេទ ហើយកំណត់ថាឲ្យរថយន្តទៅ X និង ឲ្យម៉ូតូទៅ Y។

តើមតកសាសន៍ដែលគ្មានកាលបរិច្ឆេទនេះ មានសុពលភាពដែរឬទេ? ជាពិសេស តើផ្នែកដែលកំណត់ឲ្យដីទៅ A មានសុពលភាពដែរឬទេ ព្រោះម្ចាស់បណ្តាំមិនបានចាត់ចែងដីនោះនៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទឡើយ?

(លោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត)

សំណួរ ១៩ ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍

នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ តើនរណាគឺជាភាគី? តើត្រូវសរសេរសេចក្តីសម្រេចយ៉ាងដូចម្តេច?

(លោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត)

ភាគ ២

របាយការណ៍

ករណី ១-១៖ សំណើ និង ស្ទីការ ១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្ទីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦, ៣៣៧ និង មាត្រា ៣៤០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M របស់ខ្លួន។ Y ចង់ទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M ដែលប្រើប្រាស់រួចហើយ។ A និង B ជាមិត្តរបស់ X និង Y។ X បានឮពី A ថា Y បានរកទិញនូវម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ។ បន្ទាប់មក X បានស្នើឲ្យ A ប្រាប់ Y ថា X នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ។ នៅពេលជាមួយគ្នានោះដែរ Y បានឮពី B ថា X ចង់លក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូម៉ូដែល M និង បានប្រាប់ពីល័ក្ខខ័ណ្ឌផងដែរ។ បន្ទាប់មក Y បានស្នើឲ្យ B ទៅប្រាប់ X ថា Y នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ X ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ នៅពេលដែលសំណើរបស់ X មិនទាន់បានដល់ Y នៅឡើយ។ រយៈពេលពីរ ឬ បី ម៉ោងក្រោយមក X និង Y បានទទួលសំណើទិញ/លក់របស់ភាគីម្ខាងទៀត តាមរយៈ A និង B។ តើកិច្ចសន្យាលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរ ឬ ទេ?
ការធ្វើបទបង្ហាញ និងការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	(ការធ្វើបទបង្ហាញ) ជាគោលការណ៍ កិច្ចសន្យា មានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា (មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១)។ កិច្ចសន្យា ត្រូវកើតឡើងនៅពេលដែលដំណឹងអំពីស្ទីការបានមកដល់អ្នកស្នើ (មាត្រា ៣៤០)។ តើសំណើរបស់ X មានអានុភាពដែរ ឬ ទេ? មាត្រា ៣៣៧ បញ្ញត្តអំពីនិយមន័យនៃសំណើ និង ស្ទីការ។ <សំណើ – កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២> ការសុំបង្កើតកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើង ដោយមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលមានស្ទីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀតចំពោះសំណើនេះ។ សំណើត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលសំណើនោះបានដល់ភាគីម្ខាង

	ទៀត។ <ស្ទីការ – កថាខណ្ឌទី ៣ និង ៤> ការបង្ហាញឆន្ទៈដែលអ្នកទទួលសំណើ យល់ព្រមចំពោះសំណើនោះ។ ស្ទីការត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលស្ទីការនោះបានដល់អ្នកស្នើ។ នៅក្នុងករណីនេះ X បានស្នើឲ្យ A ប្រាប់ទៅ Y ថា X នឹងលក់ម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ខ្លួននៅក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ ហើយ A ក៏បាននិយាយប្រាប់ Y។ ដូច្នេះ សំណើរបស់ X ត្រូវមានអានុភាព នៅពេលដែល A បានប្រាប់ Y ពីឆន្ទៈរបស់ X។ បន្ទាប់មក តើការណ៍ដែល Y បានប្រាប់ X ថា Y នឹងទិញម៉ាញ៉េស្តេរ៉េអូរបស់ X ក្នុងតម្លៃ ១០០ ដុល្លារ តាមរយៈ B អាចត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាស្ទីការរបស់ Y ដែរឬទេ? **ការណ៍នេះ មិនមែនជាស្ទីការទេ** ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាសំណើរបស់ Y ប៉ុណ្ណោះព្រោះ សំណើរបស់ X មិនទាន់បានដល់ Y នៅឡើយ ផ្ទុយទៅវិញ ស្ទីការត្រូវបានបង្ហាញ នៅក្រោយពេលដែលសំណើបានដល់។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគិតថា កិច្ចសន្យាមិនត្រូវបានបង្កើតឡើងឡើយ។ (ការពិភាក្សា)
យោបល់ ១	ឆន្ទៈរបស់ X និង Y មើលទៅហាក់ដូចជាត្រូវគ្នា ហើយ X និង Y គួរតែបង្កើតកិច្ចសន្យាបាន។ តើករណីនេះ កិច្ចសន្យាមិនកើតឡើងទេ?
យោបល់ ២	កិច្ចសន្យា មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ ព្រោះ X ឬ Y អាចមានឆន្ទៈក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយបុគ្គលផ្សេងទៀត។
យោបល់ ៣	តើ A និង B គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X និង Y ដែរឬទេ?
យោបល់ ៤	A និង B គឺគ្រាន់តែជាអ្នកនាំសារទេ។
យោបល់ ៥	តើអ្នកនាំសារ និង អ្នកតំណាងខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច ? ប្រសិនបើ A និង

	B គឺជាអ្នកតំណាង តើកិច្ចសន្យាលក់ទិញត្រូវបានបង្កើតឡើងដែរឬទេ?
យោបល់ ៦	**អ្នកនាំសារ** គឺជាបុគ្គលដែលជូនដំណឹងអំពីឆន្ទៈរបស់បុគ្គលម្នាក់ទៅឲ្យបុគ្គលម្នាក់ផ្សេងទៀត ដូចជាសំបុត្រ ឬ វិទ្យុ ឬ ទូរស័ព្ទ អំពីឆន្ទៈនោះ ចំណែកឯអ្នកតំណាងអាចបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ដែលមិនមែនជាឆន្ទៈរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ ប៉ុន្តែស្ថិតនៅក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងចំពោះភាគីម្ខាងទៀត។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលសិទ្ធិតំណាង មានលក្ខណៈតូចចង្អៀត នោះព្រំដែនបែងចែកការតំណាង និង អ្នកនាំសារ គឺមិនមានភាពច្បាស់លាស់ទេ។ ម្យ៉ាងទៀត នៅក្នុងករណីនេះ ថាតើ A និង B គឺជាអ្នកនាំសារ ឬមិនមែន មិនមានអ្វីជះឥទ្ធិពលដល់សេចក្តីសន្និដ្ឋានទេ។ ចំណុចដែលមានឥទ្ធិពលលើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន គឺថាតើសំណើ និង ស្វីការ ត្រូវគ្នាដែរឬទេ។
យោបល់ ៧	តើមាត្រា ៥១៧ ត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះដែរឬទេ?
យោបល់ ៨	មាត្រា ៥១៧ គឺនិយាយអំពីការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី។ ករណីនេះ មិនជាប់ទាក់ទងនឹងការសន្យាទេ។
យោបល់ ៩	តើ "ការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី" និង "សំណើ" មានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេច? តាមការយល់របស់ខ្ញុំ គឺថាសំណើជាសកម្មភាពឯកតោភាគី ចំណែកឯការសន្យាហាក់ដូចជាកិច្ចសន្យា។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី។ ក្រុមហ៊ុនអាកាសចរណ៍ "C" បាននិយាយទៅកាន់ក្រុមហ៊ុនផលិតយន្តហោះ "D" ថា ខ្លួននឹងបញ្ជាទិញយន្តហោះមួយគ្រឿងនៅឆ្នាំក្រោយ ប្រសិនបើចំនួនអ្នកដំណើរ មានការកើនឡើង។ បន្ទាប់មក D បានឆ្លើយថា យើងនឹងផលិតយន្តហោះមួយគ្រឿង ប្រសិនបើអ្នកបញ្ជាទិញនៅឆ្នាំក្រោយ។
យោបល់ ១០	ការសន្យា គឺជាប្រភេទមួយនៃកិច្ចសន្យា ដែលភាគីម្ខាង ឬភាគីទាំងសងខាង មានកាតព្វកិច្ចត្រូវធ្វើស្វីការ នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បាន

	បង្ហាញឆន្ទៈ (ផ្ញើសំណើ) ដើម្បីបំពេញកិច្ចសន្យានាពេលអនាគត។ ប្រសិនបើការសន្យានេះ គឺជាការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី នោះកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀតនៃការសន្យាបង្ហាញឆន្ទៈបំពេញការលក់នោះ។ នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ ការព្រមព្រៀងដែល D នឹងផលិតយន្តហោះ ប្រសិនបើ C ធ្វើការបញ្ជាទិញ គឺជា "ការសន្យាលក់ទិញជាមុនដោយឯកតោភាគី"។ C គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៃការសន្យា ហើយ D គឺជាអ្នកសន្យា នៅក្នុងមាត្រា ៥១៧ កថាខណ្ឌទី ១។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងករណីសិក្សាដើម X និង Y មិនបានធ្វើការព្រមព្រៀងដែលមានលក្ខណៈដូចជា "ការសន្យា" ទេ។
យោបល់ ១១	តើករណីឧទាហរណ៍ទាក់ទងនឹងយន្តហោះខាងលើ មានលក្ខណៈខុសគ្នាដែរ ឬ ទេ ទៅនឹងករណីដែលពូសន្យាថាឲ្យរថយន្តមួយទៅក្មួយរបស់ខ្លួននៅពេលដែលក្មួយនោះរៀបការ?
យោបល់ ១២	ករណីនៃរថយន្ត គឺជាកិច្ចសន្យាប្រទានកម្មដោយភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ មិនមែនជាការសន្យាទេ។
យោបល់ ១៣	លក្ខខណ្ឌ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនាពេលអនាគតហើយដែលមិនទៀតទាត់។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២

សរសេររបាយការណ៍ដោយកញ្ញា វ៉ា សក្កា (ក្រុម ១)

ករណី ១-២ ៖ សំណើ និង ស្វីការ ២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្វីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១, ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X មានអាផាតមែនមួយសំរាប់ជួល។ ដូច្នេះ X បានបិទប្រកាសនៅលើបង្អួចនៃបន្ទប់ដោយសរសេរដូចខាងក្រោម៖ បន្ទប់នេះ នៅទំនេរ - មានទំហំ ១00 ម៉ែត្រក្រឡា មានបន្ទប់គេងចំនួន ២ ផ្ទះបាយ ១ បង្គន់ ១ និង បន្ទប់ទឹក ១ - តម្លៃ ៥00 ដុល្លារ ក្នុង មួយខែ - រយៈពេលនៃកិច្ចសន្យាគឺ ១ ឆ្នាំ Y បានអានសេចក្តីប្រកាសនេះ។ Y បានជួប X ហើយ បានប្រាប់ X ថាខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នេះទៅតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបានប្រកាស។ X មិនមានភាពប្រាកដប្រជាទៅលើសមត្ថភាពខាងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ Y ព្រោះ X មិនធ្លាប់ស្គាល់ Y ពីមុន។ តើ X ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យ Y ដែរ ឬ ទេ?
ការពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមការងារ	(បទបង្ហាញ) មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១ ចែងថា កិច្ចសន្យាមានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្វីការត្រូវគ្នា។ ការបិទប្រកាសផ្សាយដំណឹងអំពីការជួលអាផាតមែន គឺជាសំណើរបស់ X។ Y បានប្រាប់ X ថាខ្លួនចង់ជួលបន្ទប់នោះទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានប្រកាស។ Y បានធ្វើស្វីការលើសំណើរបស់ X។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត សំណើ

	របស់ X និង ស្ទីការរបស់ Y គឺត្រូវគ្នា។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យាជួលរវាង X និង Y ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្របច្បាប់។ X មិនមានភាពប្រាកដប្រជាអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ Y។ កង្វល់របស់ X អាចត្រូវបានមើលឃើញតាមរយៈការដកសំណើ។ ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ២ ចែងថា ប្រសិនបើការដកសំណើទៅដល់ភាគីម្ខាងទៀត នៅពេលព្រមគ្នានឹងពេលសំណើដល់ ឬមុនពេលសំណើដល់ នោះអានុភាពសំណើមិនត្រូវកើតឡើងទេ។ នៅក្នុងករណីនេះ ការជូនដំណឹងពីការដកសំណើរបស់ X ត្រូវបានធ្វើឡើងក្រោយពេលដែលសំណើបានដល់ Y។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យានេះ គឺនៅតែមានសុពលភាព ប្រសិនបើយើងគិតថា X បានដកសំណើរបស់ខ្លួន។ ជាសន្និដ្ឋាន X ត្រូវតែជួលបន្ទប់ឲ្យទៅ Y។ (ការពិភាក្សា)
យោបល់ ១	ខ្ញុំមានគំនិតខុសពីនេះ។ ខ្ញុំគិតថា ការបិទផ្សាយរបស់ X មិនមែនជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ សកម្មភាពរបស់ Y គឺជាសំណើ ប៉ុន្តែ X មិនទាន់ធ្វើស្ទីការនៅឡើយទេ។ ដូច្នេះ ភតិសន្យា មិនទាន់ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅឡើយទេ។ ហេតុអ្វីបានជាលោកគិតថា ការបិទផ្សាយរបស់ X គឺជាសំណើ និងសកម្មភាពរបស់ Y គឺជាស្ទីការ?
យោបល់ ២	ខ្ញុំ ឯកភាពនឹងការបង្ហាញនេះ។ យើងគិតថា សកម្មភាពរបស់ X និង Y គឺជាសំណើ និងស្ទីការ ដែលបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី៣។
យោបល់ ៣	ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើរបស់ X។ X មិនអាចដកសំណើនេះបានទេ ពីព្រោះសំណើនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយគូភាគីដែលមិននិយាយទល់មុខគ្នា (មាត្រា ៣៣៨ កថាខណ្ឌទី ២)។
យោបល់ ៤	ខ្ញុំក៏គិតថា ការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើរបស់ X ដែរ ព្រោះខ្លឹមសារនៃការ

ផ្សាយនេះ គឺមានរាប់បញ្ចូលនូវធាតុសំខាន់ៗ ក្នុងការបង្កើតកតិសន្យា ដូចជា ចំនួនបន្ទប់ តម្លៃ និង រយៈពេលជួល។ នេះបានបំពេញនិយមន័យសំណើ (មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១)។ ប្រសិនបើ X មិនមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្វីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត នោះតម្លៃឈ្នួល ប្រហែលជាមិនត្រូវបានបិទផ្សាយទេ។

យោបល់ ៥

ខ្ញុំមើលសេចក្តីកំណត់នៃមាត្រា ៣៩៥។ ការបិទផ្សាយ ត្រូវបានគេពន្យល់ថា មិនមែនជាសំណើទេ។

យោបល់ ៦

មាត្រា ៣៩៥ គឺចែងអំពីការដកសំណើចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់ ដូចជា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម។

សេចក្តីកំណត់នៃមាត្រានេះ មានលើកឡើងពីគំនិត "ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ"។ សេចក្តីកំណត់មាត្រា សរសេរថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថា ជាសំណើ ឬ ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ"។ ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មជាក់លាក់មួយចំនួន អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណើ នោះមាត្រា ៣៩៥ ត្រូវយកមកអនុវត្ត។

ភាពខុសគ្នារវាងសំណើ និង ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ គឺមានដូចខាងក្រោម។ ចំណុចសំខាន់នោះ គឺថាតើឆន្ទៈរបស់អ្នកណា ជាអ្នកសម្រេចចុងក្រោយអំពីការបង្កើតកិច្ចសន្យា។

នៅក្នុងករណីនេះ អ្វីដែលយើងគប្បីគិតពិចារណាជាដំបូង គឺថាតើ ការផ្សាយរបស់ X គឺជាសំណើ ដែរឬទេ។ ប្រសិនជាយើងគិតថា វាគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ នោះយើងមិនចាំបាច់គិតពីការដកសំណើមកវិញទេ។ ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយ គឺជាគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។

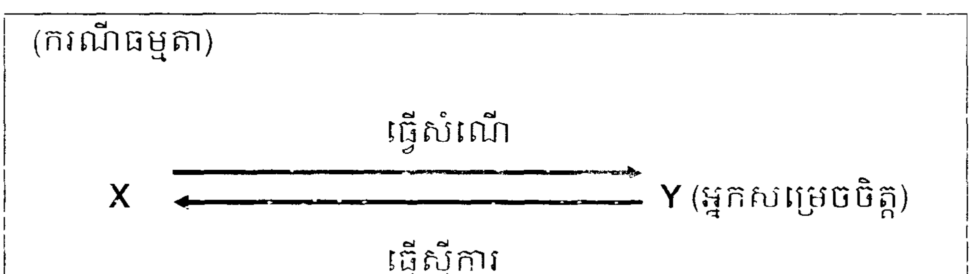

(ការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ)

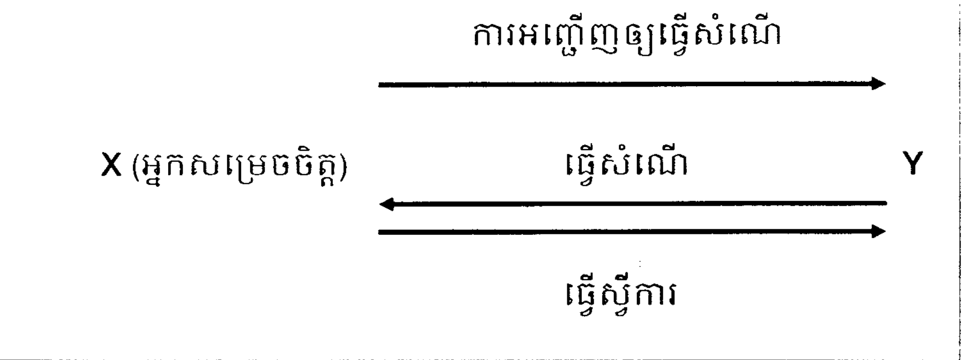

យោបល់ ៧

ខ្ញុំសូមលើកករណីចំនួន ២។ បើអនុវត្តតាមការសន្និដ្ឋានរបស់បទបង្ហាញ បញ្ហាមួយចំនួន ហាក់ដូចជាអាចកើតមាន។

ទី ១ Y បានមកជួលបន្ទប់ ក្រោយពេលដែល X បានជួលបន្ទប់នោះទៅឲ្យអ្នកដទៃរួចហើយ។

ទី ២ Y បានមកជួលបន្ទប់ ប៉ុន្តែ ទោះបីជាបន្ទប់មិនទាន់មានអ្នកជួលក៏ដោយ ក៏ X អាចបដិសេធបានដែរ ព្រោះ X គិតថា Y មិនមែនជាមនុស្សដែលគួរឲ្យទុកចិត្ត។

តុលាការ ត្រូវទទួលស្គាល់នូវការទាមទាររបស់ Y ដែលទាមទារឲ្យ X អនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកលើភតិសន្យា ឬការទទួលខុសត្រូវចំពោះការបំពានកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើយើងគិតថាការផ្សាយនេះ គឺជាសំណើ។ នេះ គឺដោយសារ ការស្នើរបស់ Y គឺជាស្ទីការ ហើយ ភតិសន្យា គឺត្រូវបានបង្កើតឡើង រវាង X និង Y។

ក៏ប៉ុន្តែ តើនេះគឺជាសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលសមហេតុផលដែរ ឬទេ?

យោបល់ ៨

ខ្ញុំគិតថា យោបល់ ៧ គឺជាគំនិតល្អ។

ម្ចាស់ផ្ទះសាមញ្ញម្នាក់ តែងតែមានបញ្ហាបារម្ភថា តើអ្នកដែលមកជួលផ្ទះរបស់ខ្លួន គឺជាអ្នកណា ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកទិញទំនិញនៅផ្សារទំនើប មិនមានកង្វល់ថាតើអ្នកណាគឺជាអ្នកមកទិញទំនិញរបស់ខ្លួននោះទេ។ នេះ គឺដោយសារតែកិច្ចសន្យាជួលផ្ទះ គឺជាកិច្ចសន្យាមានរយៈពេលវែង ហើយចំពោះកិច្ចសន្យាលក់ទិញនៅក្នុងផ្សារទំនើប គឺជាទូទៅតែងតែត្រូវបានអនុវត្តនៅពេលជាមួយគ្នានឹងពេលបង្កើត។

	ជាងនេះទៅទៀត កម្មសិទ្ធិករ ពន្យល់ និង ចចារអំពីខ្លឹមសារនៃភតិសន្យាមានលក្ខណៈលំអិតជាងលក្ខខណ្ឌដែលមានសរសេរនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនោះ ជាមួយនឹងអ្នកដែលបានមកស្នើសុំជួលផ្ទះ មុនពេលដែលចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសន្យា។ ពិចារណាលើចំណុចទាំងនេះ ខ្ញុំគិតថាការបិទផ្សាយដូចក្នុងករណីនេះ មិនបានភ្ជាប់នូវឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្ទីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយ ការផ្សាយបែបនេះ ជាទូទៅគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។
យោបល់ ៩	តើអ្វីគឺជាសំណើដែលបំពេលលក្ខខណ្ឌនៅក្នុងមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១? តើការបិទផ្សាយដែលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ គឺជាសំណើដែរឬទេ?
យោបល់ ១០	មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១ តម្រូវឲ្យមានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលមានស្ទីការរបស់ភាគីម្ខាងទៀត។ ថាតើព័ត៌មាននៅក្នុងការបិទផ្សាយគឺគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ គឺមានលក្ខណៈពិបាកសម្រេច។

ធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក ងួន រតនា (ក្រុម ២)

ករណី ១-៣ ៖ សំណើ និង ស្ទីការ ៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច – ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្ទីការ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១, មាត្រា ៣៣៧ និង មាត្រា ៣៩៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X បើកហាងលក់កុំព្យូទ័រមួយ។ X បានផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅលើទំព័រកាសែតដូចខាងក្រោម (ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១) បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ តម្លៃដែលបានបញ្ចុះនេះ គឺមិនមានចំណេញទេ ហើយវាថែមទាំងថោកជាងតម្លៃដើមទៀតផង។ X កំណត់តម្លៃនេះ ដោយសារតែចង់ទាក់ទាញអតិថិជនមកហាងរបស់ខ្លួន។ ហើយ X បានគិតថាយ៉ាងច្រើនបំផុត មានអតិថិជនចំនួន ១០ នាក់ នឹងទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។ ប៉ុន្តែខុសពីអ្វីដែលគាត់បានរំពឹងទុក គឺមានអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ បានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L នេះ។ តើ X ត្រូវតែលក់កុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះដែរឬទេ? តើករណីនេះនឹងទៅជាយ៉ាងណា ប្រសិនបើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ធ្វើឡើងដូចខាងក្រោម ? (ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២) បញ្ចុះតម្លៃកុំព្យូទ័រយួរដៃម៉ូដែល L ចំនួន ៥០ ភាគរយ សំរាប់ថ្ងៃអាទិត្យនេះ បញ្ចុះតម្លៃតែកុំព្យូទ័រចំនួន ១០ គ្រឿង ប៉ុណ្ណោះ អ្នកមកមុន ទទួលបានការបញ្ចុះតម្លៃមុន

ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	(បទបង្ហាញ) មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១ ចែងថា កិច្ចសន្យា ត្រូវបានបង្កើតឡើង នៅពេលដែលសំណើ និង ស្វីការត្រូវគ្នា។ តើនៅពេលណាដែលកិច្ចសន្យាមានអានុភាព? មាត្រា ៣៣៧ ចែងថា សំណើ ត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលសំណើនោះបានដល់ភាគីម្ខាងទៀត ហើយស្វីការត្រូវមានអានុភាពនៅពេលដែលស្វីការនោះ បានដល់អ្នកស្នើ។ បញ្ហាទី ១ នៅក្នុងករណីនេះ គឺថាតើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនៅក្នុងកាសែត គឺជាសំណើដែរឬទេ។ ខ្ញុំគិតថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មនេះ មិនមែនជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគឺជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ ដូច្នេះ ការបង្ហាញឆន្ទៈទិញកុំព្យូទ័រពីអតិថិជនចំនួន ៥០ នាក់ គឺមិនមែនជាស្វីការទេ។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យា មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាង X និង អតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះទេ ព្រោះគ្មានភាពត្រូវគ្នារវាងសំណើ និង ស្វីការ។ ជាសន្និដ្ឋាន X មិនចាំបាច់លក់កុំព្យូទ័រយួរដៃទៅឲ្យអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់នោះទេ។ ចុះចំពោះការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២? តើវាមានភាពខុសគ្នាទៅនឹងស្ថានភាពទី ១ ដែរឬទេ? តើអតិថិជន ១០ នាក់ដំបូងបានធ្វើស្វីការដែរ ឬទេ? បើពិនិត្យមើលមាត្រា ៣៤៤ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរបស់ X ហាក់ដូចជាសំណើ ហើយ អតិថិជន ១០ នាក់ដំបូង ដែលបានមកទិញកុំព្យូទ័រយួរដៃ គឺជាស្វីការ។ X ត្រូវលក់កុំព្យូទ័រឲ្យទៅអតិថិជន ១០ នាក់ដំបូង។ នេះ គឺដោយសារតែសំណើរបស់ X និង ស្វីការរបស់អតិថិជនទាំង ១០ នាក់ ត្រូវគ្នា ហើយ កិច្ចសន្យាលក់ទិញចំនួន ១០ ត្រូវបានបង្កើតឡើង។ (ការពិភាក្សា)
យោបល់ ១	ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទាំងពីរនេះ មើលទៅដូចគ្នា។ ហេតុអ្វីក៏ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើ តែបែរជាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើទៅវិញ?

យោបល់ ២	ដោយពិចារណាទៅលើ មាត្រា ៣៤៤ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ គឺគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។ ដូច្នេះ សំណើ និង ស្ទីការ មិនទាន់ត្រូវគ្នានៅឡើយទេ។ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ ព្រោះវាបានធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលបានកំណត់ជាក់លាក់។ ដូច្នេះ សំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា។ ជាលទ្ធផល កិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើង។
យោបល់ ៣	ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ គឺជាសំណើ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣៤៤ ដែលជាសំណើធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់ ព្រោះ X មិនបានកម្រិតចំនួនកុំព្យូទ័រយួរដៃ ដែលត្រូវបញ្ចុះតម្លៃនោះទេ។ ដូច្នេះ X ត្រូវលក់កុំព្យូទ័រឲ្យទៅអតិថិជនទាំង ៥០ នាក់។ សំណួររបស់ខ្ញុំសួរថា តើវានឹងមានអ្វីកើតឡើង ប្រសិនបើ X មានតែកុំព្យូទ័រចំនួន ៣០ គ្រឿង។
យោបល់ ៤	យើងត្រូវពិចារណាទៅលើការណ៍ ដែល X មិនមែនជាក្រុមហ៊ុនផលិតកុំព្យូទ័រយួរដៃ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាម្ចាស់ហាងកុំព្យូទ័រ នៅពេលដែលយើងពិចារណាទៅអត្ថន័យនៃពាណិជ្ជកម្មទី ១។ ដូច្នេះ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសំណើទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ។
យោបល់ ៥	សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ គឺថាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើទេ ផ្ទុយទៅវិញការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ។ ក៏ប៉ុន្តែ វាហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ ហេតុអ្វីបានជាការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺជាសំណើ? ហេតុអ្វីបានជាលោកនិយាយថា X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលមានស្ទីការពីអតិថិជន តែក្នុងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២? ស្ថានភាពនៃករណីទាំង ២ នេះ គឺមើលទៅដូចគ្នា។ ក្រមរដ្ឋប្បវេណី មិនបានបញ្ញត្តពីករណីនេះទេ ប៉ុន្តែយើងគប្បីប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការបកស្រាយក្រមរដ្ឋប្បវេណី និង អង្គហេតុ។
យោបល់ ៦	សម្រាប់សុវត្ថិភាពនៃកិច្ចការជំនួញ យើងគប្បីផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើ

	ទិដ្ឋភាព នៅពេលយើងធ្វើការបកស្រាយអត្ថន័យនៃការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម។
យោបល់ ៧	យើងត្រូវពិចារណាថាតើ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ និង ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ ជាសំណើ យើងគប្បីពិចារណាថាតើ X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្តក្នុងករណីដែលអតិថិជនបានធ្វើស្នើការ។ នេះ គឺជានិយមន័យនៃសំណើ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ១។ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ X មិនបានទទួលនូវផលចំណេញទេ នៅពេលដែលគាត់លក់កុំព្យូទ័រដោយបញ្ចុះតម្លៃ។ X គ្រាន់តែចង់ទាក់ទាញនូវការចាប់អារម្មណ៍របស់អតិថិជនតែប៉ុណ្ណោះ។ ពិចារណាទៅលើអង្គហេតុទាំងនេះ ខ្ញុំមិនគិតថា X មានឆន្ទៈក្នុងការធ្វើសំណើនោះទេ។
យោបល់ ៨	ការពិភាក្សាកន្លងមក ហាក់ដូចជាមានការភាន់ច្រឡំរវាងសំណើ និងការដកសំណើ។ មាត្រា ៣៤៤ គឺជាការដកសំណើចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់។ មាត្រានេះ ត្រូវយកមកអនុវត្ត នៅពេលដែលសំណើ បានធ្វើឡើងចំពោះបុគ្គលដែលមិនបានកំណត់ជាក់លាក់។ លើសពីនេះ នៅក្នុងករណីនេះ គ្មានសកម្មណាមួយរបស់ X ដែលមើលទៅហាក់ដូចជាការដកសំណើ។ ដូច្នេះ ខ្ញុំគិតថា មាត្រា ៣៤៤ មិនជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងករណីនេះទេ។ ជាដំបូង យើងត្រូវពិចារណាថាតើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មគឺជាសំណើដែរឬទេ។ ខ្ញុំយល់ស្របជាមួយនឹងគំនិតដែលថា ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ១ មិនមែនជាសំណើ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាការអញ្ជើញឲ្យធ្វើសំណើ ព្រោះខ្ញុំមិនគិតថា X មានឆន្ទៈភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយនឹងចំណងគតិយុត្ត ក្នុងករណីដែលមានស្នើការពីអតិថិជនទាំងអស់ទេ ហើយទោះបីជាអតិថិជនមកច្រើនជាងចំនួនដែលគាត់រំពឹងទុកក៏ដោយ។ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មទី ២ គឺអាស្រ័យទៅលើស្ថានភាពលំអិត។ **(សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់សមាជិកក្រុមការងារ)** **ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ១** សំណើ ៖ សមាជិក ៨ នាក់

	មិនមែនសំណើ ៖ សមាជិក ៩ នាក់ មិនច្បាស់ ៖ សមាជិក ១ នាក់ ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ២ សំណើ ៖ សមាជិក ១៦ នាក់ មិនច្បាស់ ៖ សមាជិក ១ នាក់

បទបង្ហាញធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១២

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក ប្លង់ សំណាង (ក្រុម ៣)

ករណី ១-៤៖ សំណើ និង ស្វីការ ៤

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	សំណើ និង ស្វីការ (៣)
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ៣ និង មាត្រា ៣៤៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X បើកហាងលក់រថយន្តមួយ។ Y បានឃើញរថយន្តមួយគ្រឿងដែលខ្លួនចង់ទិញនៅក្នុងហាងរបស់ X។ Y បានចរចាអំពីតម្លៃ និង លក្ខខណ្ឌលំអិតដទៃទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យាជាមួយ X។ ប៉ុន្តែ Y មិនបានសម្រេចចិត្តទិញរថយន្តនៅក្នុងហាងនោះទេ។ Y បាននិយាយទៅកាន់ X "សូមទុកពេលឲ្យខ្ញុំគិតជាមួយគ្រួសារខ្ញុំបន្តិចសិន។ សូមកុំលក់រថយន្តនេះ ទៅឲ្យអ្នកដទៃ នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍"។ នៅពេលដែល Y បានចាកចេញពីហាងនោះ X បានឲ្យលិខិតមួយសន្លឹក ដែលមានសរសេរអំពីលទ្ធផលនៃការចរចា ដូចជាតំលៃ ជាដើម ។ នៅក្នុងលិខិតនោះ ក៏បានសរសេរផងដែរថា X នឹងចាត់ទុកថា Y នឹងយល់ព្រមទិញរថយន្តជាមួយនឹងល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលបាន សរសេរ ប្រសិនបើ Y មិនបានឆ្លើយតប នៅក្នុងរយៈពេល ១ សប្តាហ៍។ Y មិនបានដឹងអំពីផ្នែកនេះទេ នៅពេលដែលគាត់ បានទទួលលិខិតនេះ។ Y បានពិភាក្សាជាមួយគ្រួសាររបស់ខ្លួន ហើយជាលទ្ធផល Y បានបោះបង់ចោលនូវការទិញរថយន្តនោះ។ Y បានអានលិខិតនេះតែមួយផ្នែក ដោយមិនបានដឹងពីការចាត់ទុករបស់ X នោះទេ ហើយក៏មិនបានធ្វើការឆ្លើយតបទៅ X វិញនោះទេ។ តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់បានដែរ ឬ ទេ?
ការធ្វើបទបង្ហាញ និង ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**១. ការពន្យល់អំពីករណីនេះ** X អាចទាមទារ Y ឲ្យបង់ប្រាក់បាន ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាលក់ទិញរថយន្តត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាង X និង Y។ ដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យា ចាំបាច់ត្រូវមានសំណើ និងស្វីការត្រូវគ្នា (មាត្រា ៣៣៦) ហើយស្វីការគឺជាការបង្ហាញឆន្ទៈដែលអ្នកទទួលសំណើ យល់ព្រម

ចំពោះសំណើនោះ (មាត្រា ៣៣៧ កថាខណ្ឌទី ៣)។ នេះមានន័យថា ជាគោលការណ៍ អ្នកទទួលសំណើ អាចមិនខ្វល់អំពីសំណើនេះ នៅពេលដែលខ្លួនគ្មានឆន្ទៈក្នុងការទទួលយកសំណើនោះ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត អ្នកទទួលសំណើ មិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើនោះ។

ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ៣៤៣ បញ្ញត្តអំពីករណីលើកលែងនៃមាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១។ កិច្ចសន្យា ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមិនចាំបាច់មានស្វីការដែលត្រូវបានបង្ហាញច្បាស់លាស់នោះទេ នៅក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួន។ វាចាំបាច់មានលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ដូចខាងក្រោមដើម្បីបង្កើតកិច្ចសន្យាដែលស្វីការមិនត្រូវបានបង្ហាញច្បាស់លាស់។

(១) ករណីដែលមិនចាំបាច់ឲ្យមានដំណឹងអំពីស្វីការ ដោយសារឆន្ទៈរបស់អ្នកស្នើ ឬ ដោយសារទំនៀមទំលាប់នៃកិច្ចការជំនួញ

(២) សកម្មភាពដែលទទួលស្គាល់ជាស្វីការ

យើងចាំបាច់ត្រូវធ្វើការបកស្រាយអត្ថន័យនៃលក្ខខណ្ឌទី (២)។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យាខ្លះ អាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយភាពស្ងៀមស្ងាត់ ប្រសិនបើភាពស្ងៀមស្ងាត់ចំពោះសំណើ អាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជា "សកម្មភាព" ដែលអាចទទួលស្គាល់ថាជាស្វីការ។

ក៏ប៉ុន្តែ ជាអត្ថន័យជាទូទៅ ភាពស្ងៀមស្ងាត់ មិនមែនជា "សកម្មភាព" ទេ។ ជាងនេះទៅទៀត វាហាក់ដូចជាផ្ទុយនឹងគោលការណ៍ស្វ័យភាពនៃបុគ្គលឯកជន (មាត្រា ៣) ប្រសិនបើអ្នកទទួលសំណើ ត្រូវបង្កើតកិច្ចសន្យាដោយមិនមានធ្វើ "សកម្មភាព" អ្វីទេ។ ដូច្នេះ "សកម្មភាព" មិនរាប់បញ្ចូលនូវភាពស្ងៀមស្ងាត់ទេ។

ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ភាពស្ងៀមស្ងាត់របស់ Y មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាស្វីការទេ។ ជាលទ្ធផល កិច្ចសន្យារវាង X និង Y មិនត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ នោះ X ក៏មិនអាចទាមទារ Y ឲ្យបង់ប្រាក់នោះទេ។

២. សំណួរដែលពាក់ព័ន្ធ

សូមពន្យល់មាត្រា ៣៣៨ កថាខណ្ឌទី ៣។ តើសំណើនឹងបាត់បង់អានុភាពដោយស្វ័យប្រវត្តិដែរឬទេ នៅពេលដែលមិនមានស្វីការ?

ពិតជាត្រឹមត្រូវ។ ស្វីការនឹងបាត់បង់អានុភាព។

ធ្វើបទបង្ហាញដោយលោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត នៅថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១២
សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក ឆៃ វីរៈ (ក្រុម ៤)

ករណី ២ ៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៤៥ ចំណុច ខ និង គ, មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ និង ៣, មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ៣, មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២, មាត្រា ៣៥១ និង មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណី	X មានដី L ដែលតម្លៃរបស់ដីនោះ គឺ ៣០,០០០ ដុល្លារ ដែលជាតម្លៃធម្មតានៅលើទីផ្សារ។ X មិនធ្លាប់មានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការលក់ដីនោះទេ។ នៅថ្ងៃមួយ X មានបំណងចង់លក់ដីរបស់ខ្លួន នៅក្នុងតម្លៃមួយដែលខ្ពស់បំផុតជាបន្ទាន់ ព្រោះ X ត្រូវការប្រាក់ដើម្បីបង់នូវថ្លៃវះកាត់ជាមុនសម្រាប់ម្ដាយ M របស់ខ្លួន ដែលមានជម្ងឺធ្ងន់ធ្ងរ។ X បានជួប Y ដែលជាភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យ។ Y បានដឹងអំពីស្ថានភាពរបស់ M ហើយបាននិយាយទៅកាន់ X ថា "ដី L មានតម្លៃតែ 3,000 ដុល្លារទេ។ ខ្ញុំអាចទិញនៅក្នុងតំលៃនេះ ហើយ ខ្ញុំមិនអាចទទួលយកនូវការចរចាទេ"។ តាមពិត Y ដឹងអំពីតម្លៃទីផ្សារពិតប្រាកដរបស់ដីនោះ។ ជាលទ្ធផល ដោយមិនបានសួរពីមូលដ្ឋាននៃការវាយតម្លៃលើដីនោះ និង មិនបានទៅសួរភ្នាក់ងារអចលនទ្រព្យដទៃទៀត X បានលក់ដី L ទៅឲ្យ Y ក្នុងតម្លៃ ៣,០០០ ដុល្លារ ដោយគិតថា អ្វីដែល Y បាននិយាយអំពីតម្លៃ ប្រហែលជាត្រឹមត្រូវ ព្រោះ គាត់គឺជាអ្នកជំនាញ ហើយ X គួរតែលក់ដី L ក្នុងតម្លៃនោះភ្លាម ទោះបីជាគាត់មានលទ្ធភាពអាចលក់ដីនោះនៅក្នុងតម្លៃខ្ពស់ជាងនេះក៏ដោយ។ បន្ទាប់មក Y បានលក់ដី L ឲ្យទៅ Z ក្នុងតម្លៃ ៣០,០០០ ដុល្លារ។ នៅក្រោយពេល M បានធូរស្រាលពីជម្ងឺ X បានដឹងថាតម្លៃដែល Y បានផ្ដល់ឲ្យ គឺជាតម្លៃថោកខ្លាំងណាស់ ។ តើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y និង ទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L មកវិញបានដែរ ឬ ទេ? សូមគិតពិចារណាអំពីមាត្រាដែលអាចពាក់ព័ន្ធ និង ថា

	តើអ្នកណាដែលមានការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិលើដី L។ តើវាអាចជះឥទ្ធិពលទៅលើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែរ ឬ ទេ ប្រសិនបើការលុបចោល ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅមុន ឬ នៅក្រោយការលក់ដី L នោះឲ្យទៅ Z ?
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**១. ទិដ្ឋភាពទូទៅ** ជាគោលការណ៍ កិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគីទាំងសងខាង។ ក៏ប៉ុន្តែ ភាគីអាចលុបកិច្ចសន្យាបាន ប្រសិនបើការបង្ហាញឆន្ទៈនោះមានវិការៈ (មាត្រា ៣៤៥)។ ការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានវិការៈមានដូចជា ការភាន់ច្រឡំ (មាត្រា ៣៤៦) ការឆបោក (មាត្រា ៣៤៧) ព័ត៌មានមិនពិត (មាត្រា ៣៤៨) ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព (មាត្រា ៣៤៩) ការគំរាមកំហែង (មាត្រា ៣៥០) និង អំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ (មាត្រា ៣៥១)។ មាត្រាទាំងអស់នេះបញ្ញត្តថា ភាគីដែលលុបកិច្ចសន្យាចោល មិនអាចអះអាងពីការលុបចោលនោះចំពោះតតិយជនទេ នៅក្នុងស្ថានភាពមួយចំនួនលើកលែងតែមាត្រា ៣៥០ និង មាត្រា ៣៥១។ នៅក្នុងករណីនេះ X បានធ្វើស្ទីការលើសំណើរបស់ Y នៅក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមិនប្រក្រតី។ ការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ X អាចមានវិការៈ និង អាចលុបចោលបាន។ សូមពិចារណា ថាតើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y បានដែរឬទេ ដោយផ្អែកលើមាត្រាខាងលើ និង ថាតើ X អាចអះអាងពីលុបចោលចំពោះ Z បានដែរឬទេ។ **២. ការឆបោក** ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១) ①. អំពើឆបោកដោយភាគីម្ខាងទៀត ②. ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយសារការឆបោកនោះ ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ ①. វា គឺជាការឆបោកដែល Y បានប្រាប់ពីតម្លៃដីដ៏ថោកជាងតម្លៃទីផ្សារ ប្រសិនបើ Y បាននិយាយដោយចេតនា ក្នុងគោលបំណងធ្វើអោយ X មានការភាន់ច្រឡំ។ ②. Y បានបង្ហាញឆន្ទៈលក់ដី L អោយទៅ Y ក្នុងតម្លៃ ៣០០០ ដុល្លារ ដោយគិតថាអ្វីដែល Y បាននិយាយ គឺជាការពិត។

គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

យោងតាមអនុវត្តមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ នោះ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។

៣. ព័ត៌មានមិនពិត

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១)

①. ហេតុដែលបង្ហាញដោយភាគីខុសពីការពិត

②. ភាគីម្ខាងទៀតនឹងមិនបង្ហាញឆន្ទៈ ប្រសិនបើខ្លួនដឹងថាហេតុនោះមិនមែនជាការពិត

ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ

①. លក្ខខណ្ឌ ១ បានបំពេញ ព្រោះ Y បានប្រាប់ X ថាដី L មានតម្លៃតែ ៣០០០ ដុល្លារ ដែលតាមការពិតតម្លៃនៅលើទីផ្សារមានតម្លៃខ្ពស់ជាង ១០ ដង។

②. គំនិតទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌ ២ ត្រូវបានបែងចែករវាងសមាជិកក្រុមការងារ។ សមាជិកខ្លះមានគំនិតថា លក្ខខណ្ឌនេះមិនត្រូវបានបំពេញទេ ព្រោះ X មានបញ្ហាលំបាកខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ហើយចាំបាច់ត្រូវលក់ដីនោះ ដោយមិនគិតពីតម្លៃនៃដី។ សមាជិកផ្សេងទៀតមានគំនិតផ្ទុយពីនេះ ព្រោះ X នឹងមិនលក់ដីនៅក្នុងតម្លៃនោះទេ ទោះបីជានៅក្នុងស្ថានភាពនេះក៏ដោយ ប្រសិនបើគាត់បានដឹងថាតម្លៃនោះ គឺទាបជាងតម្លៃទីផ្សារហួសហេតុ។

គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

វាអាស្រ័យលើការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌ ២ ថាតើ Y អាចលុបចោលកិច្ចសន្យានោះដែរ ឬទេ ដោយផ្អែកលើ មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ១។

ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ

សមាជិកក្រុមការងារ បានលើកឡើងនូវសំណួរអំពីភាពខុសគ្នារវាងការឆបោក និង ព័ត៌មានមិនពិត។ ដោយផ្អែកលើការបកស្រាយលក្ខខណ្ឌ ករណីនៃការឆបោក គឺតែងតែបំពេញលក្ខខណ្ឌព័ត៌មានមិនពិតផងដែរ។ យើងមិនអាចស្វែងរកចម្លើយច្បាស់លាស់ចំពោះសំណួរនេះបានទេ។

៤. ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមរដ្ឋ

ប្បវេណី និង មាត្រា ៨១ នៃច្បាប់ស្តីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី។

①. ភាគីម្ខាងមានឋានៈដែលមានអាទិភាពជាងភាគីម្ខាងទៀតខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬផ្នែកសង្គម ឬស្ថានភាពផ្សេងទៀត ដែលភាគីម្ខាងទៀតមិនអាចប្រឆាំងតបបាន

②. ភាគីនោះមានប្រើឋានៈ ឬស្ថានភាពនោះដោយមិនត្រឹមត្រូវ

ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ

①. X គឺជាជនសាមញ្ញ និងត្រូវការប្រាក់ជាបន្ទាន់ ចំណែកឯ Y គឺជាអ្នកជំនាញខាងផ្នែកអចលនវត្ថុ ហើយក៏មិនចាំបាច់ត្រូវតែបង្កើតប្រតិបត្តិការជំនួញជាមួយ X នោះទេ។ នេះ មានន័យថា Y មានឋានៈខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដែលមានអាទិភាពជាង។ ការណ៍នេះ មានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌ ១។

②. នៅក្នុងស្ថានភាពនេះ Y បានផ្តល់នូវតម្លៃទាបហួសហេតុ។ នេះ អាចនិយាយបានថា បានប្រើនូវឋានៈដែលមានអាទិភាពជាងដោយមិនត្រឹមត្រូវ។

គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ដោយអនុវត្តមាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ១ នោះ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។

ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ

សមាជិកបានលើកសំណួរអំពីលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ។ សំណួរនេះ គឺអំពីភាពខុសគ្នាកម្រិតណាដែលត្រូវចាត់ទុកជា "ឋានៈដែលមានអាទិភាព" ព្រោះគំលាតខាងផ្នែកសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច តែងតែកើតមានរវាងភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ ជាទូទៅ វាមានលក្ខណៈលំបាកនៅក្នុងការកំណត់និយមន័យនៃពាក្យ "ឋានៈដែលមានអាទិភាពជាង"។ "ដោយមិនត្រឹមត្រូវ" នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌ ២ ក៏មានលក្ខណៈលំបាកនៅក្នុងការកំណត់និយមន័យដែរ ។ យើងចាំបាច់ត្រូវពិចារណាអំពីអង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងករណីនីមួយៗ នៅពេលដែលយើងអនុវត្តលក្ខខណ្ឌទាំងនេះ។

៥. អំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ

ក. លក្ខខណ្ឌនៃការលុបចោល (មាត្រា ៣៥១)

①. ឆ្លៀតឱកាសដែលភាគីម្ខាងទៀតកំពុងជួបប្រទះការលំបាកខាងផ្នែក

	សេដ្ឋកិច្ច ឬភាពល្ងង់ ឬការខ្វះការពិសោធន៍ ②. កេងយកចំណេញយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់ ខ. អនុវត្តចំពោះករណីនេះ ①. X មិនមានបទពិសោធន៍ខាងជំនួញអចលនវត្ថុ ហើយ Y ស្នើរនូវកិច្ចការជំនួញអចលនវត្ថុនៅក្នុងតម្លៃមួយដ៏ទាប។ អង្គហេតុនេះ បំពេញលក្ខខណ្ឌ ①។ ②. Y លក់ដីនោះបន្តនៅក្នុងតម្លៃ ១០ ដងថ្លៃជាងតម្លៃដែលគាត់ទិញពី X។ នេះប្រហែលជាការកេងយកចំណេញហួសហេតុ។ គ. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដោយអនុវត្តមាត្រា ៣៥១ នោះ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ ឃ. បញ្ហាពាក់ព័ន្ធ វាមិនមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ ថាតើស្ថានភាពណាដែលជាការលំបាកខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬភាពល្ងង់ ឬការខ្វះការពិសោធន៍។ ជាងនេះទៅទៀត លក្ខខណ្ឌទាំងនេះ គឺជាប់គ្នានឹងលក្ខខណ្ឌនៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈទាំងបីខាងលើ ដូចជាការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត និងការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព។ ផ្ទុយទៅវិញ មាត្រា ៣៥១ មិនមានវិធានអំពីការការពារតតិយជនទេ ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិទាំងបីខាងលើមាន។ យើងចាំបាច់ត្រូវពិចារណាទៅលើមុខងារ និង ការបកស្រាយដ៏ស៊ីជម្រៅទៅលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុនៅក្នុងស្ថានភាពផ្សេងៗ ទៀត។ ៦. ការទាមទារឲ្យប្រគល់ដីត្រឡប់មកវិញចំពោះ Z ក. វិធានការការពារតតិយជន ដូចដែលបានពិភាក្សាខាងលើ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញដី L ជាមួយ Y ដោយសារតែការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ការរំលោភបំពានលើស្ថានភាព ឬ អំពីកេងយកចំណេញហួសហេតុ ទោះបីជាបញ្ញត្តិមួយចំនួន មិនអាចយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីមួយចំនួនក៏ដោយ។ ក៏ប៉ុន្តែ X មិនអាចទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L មកវិញបានគ្រប់ករណីនោះទេ ទោះបីជា X លុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយ Y ក៏ដោយ ព្រោះមាត្រាទាំងនេះមានបញ្ញត្តិការពារតតិជន (មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ៣, មាត្រា ៣៤៨ កថា

ខណ្ឌទី ៣ និង មាត្រា ៣៩៩ កថាខណ្ឌទី ២) លើកលែងមាត្រា ៣៥១។

បញ្ញត្តិទាំងនេះ ចែងថា ការលុបចោល មិនអាចអះអាងចំពោះតតិយជន ដែលសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីមូលហេតុនៃការលុបចោល។ ផ្ទុយទៅវិញ X អាចអះអាងពីការលុបចោល និងទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L ត្រឡប់មកវិញបានគ្រប់ករណី ទោះបីជា Z គឺជាជនសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីអំពើរបស់ Y ក្នុងការកេងចំណេញយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ក៏ដោយ ប្រសិនបើលក្ខខណ្ឌនៃអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុត្រូវបានបំពេញ ព្រោះមាត្រា ៣៥១ មិនមានបញ្ញត្តិអំពីការការពារតតិយជនទេ។ នេះមានន័យថា ការលុបចោលដោយផ្អែកលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុ គឺជាបញ្ញត្តិដែលផ្តល់នូវលក្ខណៈអនុគ្រោះបំផុតដល់ការអះអាងរបស់ X ក្នុងចំណោមការបង្ហាញឆន្ទៈដែលមានវិការៈទាំង ៤ ព្រោះ Z មិនមានមធ្យោបាយក្នុងការប្រឆាំងតបនឹងការលុបចោលរបស់ X ទេ។

ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាអំពីការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត និងការរំលោភបំពានលើស្ថានភាពទេ នៅពេលដែលយើងគិតថាការលុបកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើអំពើកេងយកចំណេញហួសហេតុត្រូវបានទទួលស្គាល់។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងពិចារណាពីករណីនៃការលុបចោល ដោយមាត្រាទាំងបីផ្សេង ទៀត។

ខ. អត្ថន័យនៃ "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រាទាំងបីនេះ

សកម្មភាពដែលអាចលុបចោលបាន ត្រូវបានចាត់ទុកថាមោឃៈតាំងពីដំបូង (មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ អានុភាពប្រតិសកម្ម)។ នេះ មានន័យថា ផ្អែកទៅតាមទ្រឹស្តី អ្នកទិញ (ដូចជា Y នៅក្នុងករណីនេះ) មិនអាចទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញឡើយ នៅពេលដែលអ្នកលក់បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញ។ ដូច្នេះ តតិយជន (ដូចជា Z នៅក្នុងករណីនេះ) បានបាត់បង់កម្មសិទ្ធិ ដែលជាលទ្ធផលនៃការលុបចោល ទោះបីជាកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរដោយស្របច្បាប់ទៅឲ្យតតិយជន នៅពេលធ្វើកិច្ចសន្យារវាងអ្នកទិញ និងតតិយជនក៏ដោយ ព្រោះកិច្ចសន្យារវាងអ្នកលក់ និងអ្នកទិញនៅមានសុពលភាពនៅឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែ សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ គឺប៉ះពាល់ទៅដល់សុវត្ថិភាពនៃកិច្ចការជំនួញ នៅពេលដែលតតិយជន (ដូចជា Z) បានជឿជាក់ទៅលើកិច្ចសន្យាមុន (ដូចជាកិច្ចសន្យារវាង X និង Y) ថាមានសុពលភាព។ គុណវិបត្តិ

	ដែលកើតចេញពីអានុភាពប្រតិសកម្មបែបនេះ គិបណ្ដាលមកពីតតិយជនចុះកិច្ចសន្យានៅមុនពេលការលុបចោលកិច្ចសន្យាមុន។ ផ្ទុយទៅវិញ នៅពេលដែលតតិយជន បង្កើតកិច្ចការជំនួញ នៅក្រោយពេលការលុបចោលកិច្ចសន្យានេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាប្រតិបត្តិការជំនួញជាមួយនឹងបុគ្គលដែលមិនមានសិទ្ធិ ព្រោះអ្នកទិញបានបាត់បង់កម្មសិទ្ធិ នៅពេលដែលកិច្ចសន្យាត្រូវបានបង្កើតឡើងរវាងអ្នកទិញ និង តតិយជន។ ដូច្នេះ "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រានៃការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ សំដៅទៅលើតតិយជនដែលមានវត្តមានមុនពេលលុបចោល។ ដើម្បីអនុវត្តមាត្រាការពារតតិយជនទាំងនេះ តតិយជនចាំបាច់ត្រូវទទួលការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិ ប្រសិនបើកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា គឺជាអចលនវត្ថុ ព្រោះកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ មិនត្រូវបានផ្ទេរទេ ប្រសិនបើមិនបានចុះបញ្ជី (មាត្រា ១៣៥)។ គ. ករណីដែល **Z** ទិញដី **L** នៅមុនការលុបចោលរបស់ **X** **X** មិនអាចអះអាងចំពោះ **Z** ពីការលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង **Y** ដោយផ្អែកលើមូលហេតុការឆបោក ព័ត៌មានមិនពិត ឬការរំលោភបំពានលើស្ថានភាពនោះទេ ប្រសិនបើ **Z** បានទិញដីនេះដោយសុចរិត និងគ្មានកំហុសអំពីមូលហេតុនៃការលុបចោល (មាត្រា ១៣៥)។ ឃ. ករណីដែល **Z** បានទិញដី **L** នៅក្រោយការលុបចោលរបស់ **X** ដូចដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងផ្នែក ខ បញ្ញត្តិការពារតតិយជននៃមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ៣ មាត្រា ៣៤៨ កថាខណ្ឌទី ៣ និង មាត្រា ៣៤៩ កថាខណ្ឌទី ២ ត្រូវយកមកអនុវត្តតែចំពោះតតិយជនដែលមានវត្តមាននៅមុនការលុបចោល។ ក៏ប៉ុន្តែ វាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់កិច្ចការជំនួញ ប្រសិនបើតតិយជនមិនត្រូវបានគេការពារនៅគ្រប់ស្ថានភាព នៅពេលដែលខ្លួនជឿជាក់ថាភាគីម្ខាង គឺជាម្ចាស់សិទ្ធិស្របច្បាប់ ហើយបានទិញវត្ថុនោះនៅក្រោយការលុបចោល។ ចំពោះបញ្ហានេះ មានគំនិតពីរដូចខាងក្រោម។ ផ្អែកលើគំនិតទី ១ ស្ថានភាពនេះ ត្រូវបានគេមើលឃើញដូចជាការផ្ទេរពីរដងជាន់គ្នា។ គំនិតនេះ គិតថាកម្មសិទ្ធិត្រូវបានផ្ទេរទៅភាគីដែលលុបចោលកិច្ចសន្យាវិញ ដោយមូលហេតុនៃការលុបចោលកិច្ចសន្យា ហើយបន្ទាប់មកកម្មសិទ្ធិដដែល ក៏ត្រូវបានផ្ទេរទៅឲ្យតតិយជន តាមរយៈកិច្ចសន្យាទី ២។ តាមរយៈគំនិតនេះ លក្ខខណ្ឌតតាំង កំណត់អំពីសិទ្ធិជាអាទិភាពរវាងភាគីដែលលុប

ចោលកិច្ចសន្យា និង តតិយជន។ ដូច្នេះ X អាចទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L ត្រឡប់មកវិញ នៅពេលដែល X បានចុះបញ្ជីអំពីការលុបចោល មុនពេលដែល Z ចុះបញ្ជីផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដី L។

គំនិតទី ២ គឺជាការអនុវត្តស្រដៀងទៅនឹងមាត្រា ៣៥៣ កថាខណ្ឌទី ២។ គំនិតនេះ គិតថា ការខកខានមិនបានចុះបញ្ជីអំពីការលុបចោលរបស់ភាគីដែលលុបចោលកិច្ចសន្យា គឺមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងការបង្ហាញឆន្ទៈមិនពិត។ ដោយផ្អែកទៅលើគំនិតនេះ X អាចទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L ត្រឡប់មកវិញបាន នៅពេលដែល Z គឺជាជនទុច្ចរិត ឬ សុចរិតនិងមានកំហុសធ្ងន់ធ្ងរអំពីការលុបចោល។

ក្រុមការងារ មិនបានពិភាក្សាថាតើគំនិតមួយណាល្អជាងគំនិតមួយណាទេ។

៧. សំណួរពាក់ព័ន្ធ

តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់ចំនួន ៣,០០០ ដុល្លារ (ចំនួនទឹកប្រាក់ដែល X បានបង់ទៅឲ្យ Y) ឬ ៣០,០០០ ដុល្លារ (ចំនួនទឹកប្រាក់ដែល Z បានបង់ទៅឲ្យ Y) បានដែរឬទេ នៅពេលដែល X មិនអាចទាមទារឲ្យ Z ប្រគល់ដី L ត្រឡប់មកវិញ?

ភាគីទាំងសងខាង បាត់បង់នូវមូលហេតុតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការកាន់កាប់នូវផលប្រយោជន៍ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលកិច្ចសន្យានោះ ត្រូវបានលុបចោលដោយសារតែអានុភាពប្រតិសកម្ម។ ភាគីទាំងសងខាង ត្រូវសងនូវផលប្រយោជន៍ឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ ក៏ប៉ុន្តែជាទូទៅ វាមានលក្ខណៈលំបាកក្នុងការស្វែងយល់ថាតើផលប្រយោជន៍ណាដែលត្រូវសងទៅវិញ។ យើងមិនបានឈានដល់ការសម្រេចយកនូវសេចក្តីសន្និដ្ឋានណាមួយនៅឡើយទេ ហើយចង់ពិភាក្សានៅក្នុងឱកាសក្រោយ។

ធ្វើបទបង្ហាញដោយលោក អ៊ី ឋារៈ (ក្រុម ១) នៅថ្ងៃទី ២២ និង ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

របាយការណ៍កត់ត្រាសរសេរដោយកញ្ញា វ៉ា សក្កា (ក្រុម ១)

ករណី ៣-១ ៖ ការតំណាង ១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការតំណាង
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៦៤, ៣៦៥, ៣៦៩, ៣៧០, ៣៧១, ៣៧២, ៦៤០, និង ៧៤៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណីសិក្សា	X គឺជាអ្នកលក់ម្ហូបអាហារ។ X បានប្រគល់សិទ្ធិឲ្យ Y ដែលជាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន ទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ ពី Z ដែលជាអ្នកលក់ដុំ។ Y បានទៅជួប Z ហើយ បានធ្វើការចរចាជាមួយ Z ។ Z មិនបានបញ្ចុះតម្លៃឲ្យថោកជាង ២៥០ ដុល្លារទេ។ ជាចុងក្រោយ Y បានសំរេចចិត្តទិញអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ព្រោះគាត់ គិតថា X នឹងយល់ព្រមនៅពេលក្រោយ។ ប៉ុន្តែ X មិនបានយល់ព្រមនឹងតម្លៃនេះទេ។ ដោយអនុវត្តតាមកិច្ចព្រមព្រៀង Z បានដឹកអង្ករចំនួន ៥០០ គីឡូក្រាម ទៅឲ្យដល់ហាងរបស់ X។ X បដិសេធមិនព្រមបង់ថ្លៃទិញ ២៥០ ដុល្លាទេ។ សូមគិតពិចារណាអំពីការទាមទារដែលអាចធ្វើបានរវាង X Y និង Z។
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	**I. លក្ខខណ្ឌ និង អានុភាពនៃអំពើតំណាង** មាត្រា ៣៦៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីចែងថា នៅពេលអ្នកតំណាងបានបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹងភាគីម្ខាងទៀត ដោយបង្ហាញថាខ្លួនធ្វើកិច្ចសន្យានេះសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិនៅក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង នោះអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាត្រូវមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិដោយផ្ទាល់។ លក្ខខណ្ឌដើម្បីឲ្យអានុភាពនៃអំពើតំណាងមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ គឺមានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖ (ក) មានការប្រគល់សិទ្ធិតំណាង (ខ) បង្ហាញថាខ្លួនធ្វើកិច្ចសន្យា សម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិក្នុងទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង (គ) ការបង្ហាញឆន្ទៈបង្កើតកិច្ចសន្យា នៅក្នុងករណីនេះ Y បានធ្វើស្ទីការលើសំណើរបស់ Z។ ការណ៍នេះ

បានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (គ)។ ដោយផ្អែកលើអង្គហេតុថា Z បានប្រគល់អង្ករទៅឲ្យហាងរបស់ X គេអាចប៉ាន់ស្មានថា Y បាននិយាយទៅកាន់ Z ថា គាត់គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X ក្នុងការទិញអង្ករ។ ការណ៍នេះ បានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (ខ)។

ក៏ប៉ុន្តែ លក្ខខណ្ឌ (ក) មិនទាន់បានបំពេញនៅឡើយទេ។ វាមិនមានការប្រគល់សិទ្ធិតំណាងទេ។ និយាយជារួម ការតំណាងដែលគ្របដណ្តប់លើកិច្ចសន្យា ដែល Y និង Z បានព្រមព្រៀង គឺមិនមានទេ ព្រោះ X បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ Y ចុះកិច្ចសន្យាជាមួយ Z ក្នុងការទិញអង្ករ ៥០០ គីឡូក្រាម នៅក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬ ថោកជាងនេះ។

ដូច្នេះ អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញនេះ មិនត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ X ទេ។

នេះមានន័យថា Z មិនអាចទាមទារឲ្យ X អនុវត្តកិច្ចសន្យា (បង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ) លើកលែងតែការតំណាងដោយមានលក្ខខណ្ឌជារូបភាពត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ចំណុចនេះ នឹងពន្យល់នៅខាងក្រោម។

II. ការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ

ដូចដែលមានលើកឡើងនៅក្នុងចំណុច I គឺ Y មិនបានទទួលសិទ្ធិតំណាងពី X ក្នុងការទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារទេ។ សកម្មភាពរបស់ Y គឺជាអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ។

អានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើង ដោយអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ មិនត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិទេ ប្រសិនបើម្ចាស់សិទ្ធិមិនបានផ្តល់សច្ចានុមតិ (មាត្រា ៣៦៩ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ៣៧០)។

អ្នកតំណាងត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬទទួលខុសត្រូវក្នុងការសងការខូចខាត តាមការជ្រើសរើសរបស់ភាគីម្ខាងទៀត លើកលែងតែមានហេតុដែលនាំឲ្យរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ (មាត្រា ៣៧១)។ លក្ខខណ្ឌនៃការរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ គឺមានដូចខាងក្រោម៖

(ក) ភាគីម្ខាងទៀត បានដឹងពីនត្ថិភាពនៃការតំណាង (វាក្យខណ្ឌទី ២)

ឬ

(ខ) អ្នកតំណាងគ្មានកំហុសក្នុងការធ្វើអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ ទោះបីជាភាគីម្ខាងទៀត មិនបានដឹងអំពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងដោយកំហុសក៏

ដោយ (វាក្យខណ្ឌទី ៣)

នៅក្នុងករណីនេះ X បានបដិសេធមិនបង់ប្រាក់។ នេះ មានបង្ហាញពីការបដិសេធមិនផ្តល់សច្ចានុមតិចំពោះអំពើរបស់ Y ដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាង។ បន្ទាប់មក យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាអំពីការណ៍ដែលដែលត្រូវអនុវត្តមាត្រា ៣៧១។ ករណីសិក្សានេះ មិនបានបង្ហាញពីការបានដឹងឬមិនបានដឹងរបស់ Z អំពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ Y ទេ។ ផ្ទុយមកវិញ Y គឺមានកំហុសយ៉ាងជាក់ស្តែងក្នុងការទិញអង្ករដោយមិនបានទទួលសិទ្ធិតំណាង។ ដូច្នេះ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧១ Z អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ឬសងសំណងការខូចខាត ប្រសិនបើ Z មិនបានដឹងពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ Y។

III. ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព

មាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តថា ក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាងធ្វើកិច្ចសន្យា ដោយហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង ប្រសិនបើភាគីម្ខាងទៀតជឿជាក់ថា អ្នកតំណាងមានសិទ្ធិតំណាងនោះ ហើយគ្មានកំហុសក្នុងការជឿទេនោះ ម្ចាស់សិទ្ធិត្រូវ ទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តកិច្ចសន្យានោះ ចំពោះភាគីម្ខាងទៀត។ បញ្ញត្តិទាំងនេះ ត្រូវបានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ ដល់កថាខណ្ឌទី ៣ ហើយត្រូវបានគេហៅថា "ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព"។ នៅពេលដែលបញ្ញត្តិនេះ ត្រូវបានអនុវត្ត ម្ចាស់សិទ្ធិត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកាតព្វកិច្ច ដែលបង្កឡើងដោយអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ។

លក្ខខណ្ឌនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ គឺមានដូចខាងក្រោម៖

(ក) ម្ចាស់សិទ្ធិផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យអ្នកតំណាងចុះកិច្ចសន្យា

(ខ) អ្នកតំណាងធ្វើកិច្ចសន្យាដោយហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង (ក)

(គ) ភាគីម្ខាងទៀតជឿជាក់ថា អ្នកតំណាងមានសិទ្ធិតំណាងចំពោះកិច្ចសន្យានោះ

(ឃ) ភាគីម្ខាងទៀត គ្មានកំហុសក្នុងការជឿ

ការតំណាងដែលមានលក្ខណៈជារូបភាព មិនបានធ្វើឲ្យអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិរួចផុតពីការទទួលខុសត្រូវ ដូចដែលបានពន្យល់នៅក្នុងចំណុច II។ ដូច្នេះ ភាគីម្ខាងទៀត អាចទាមទារទាំងម្ចាស់សិទ្ធិ និង អ្នកតំណាងឲ្យអនុ

វត្តកិច្ចសន្យា ដរាបណាលក្ខខណ្ឌខាងលើបានបំពេញ។

នៅក្នុងករណីនេះ Z បានដឹកអង្ករទៅឲ្យហាង X រួចរាល់ហើយ។ តើ Z អាចទាមទារឲ្យបង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាថ្លៃអង្ករ ដោយអនុវត្តមាត្រានេះបានដែរឬទេ?

X បានផ្ដល់ឲ្យ Y នូវសិទ្ធិតំណាងក្នុងការទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២០០ ដុល្លារ ឬថោកជាងនេះ។ ក៏ប៉ុន្តែ Y បានទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។ ការណ៍នេះបានបំពេញលក្ខខណ្ឌ (ក) និង (ខ)។ ដូច្នេះ សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន គឺអាស្រ័យទៅលើថាតើ Z ជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y ត្រូវបានផ្ដល់សិទ្ធិឲ្យទិញនៅក្នុងតម្លៃនោះដែរ ឬទេ (លក្ខខណ្ឌ (ខ) និង (គ))។ ករណីសិក្សា មិនបានបង្ហាញពីការបានដឹង ឬមិនបានដឹងរបស់ Z ពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាងឡើយ។

ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧២ កថាខណ្ឌទី ១ X ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើ Z ជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y ត្រូវបានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។ ផ្ទុយទៅវិញ X មិនទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្តកិច្ចសន្យាទេ ប្រសិនបើ Z បានជឿជាក់ដោយមានកំហុស ឬ ប្រសិនបើ Z បានដឹងពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង។

ដូច្នេះ Z អាចទាមទារឲ្យ X បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ដែលជាថ្លៃទិញអង្ករ ប្រសិនបើ Z បានជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y បានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។

IV. ការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ

នៅក្នុងករណីនេះ Y ប្រហែលជាអាចបង្កឲ្យមានការខូចខាតដល់ X ដោយការចុះកិច្ចសន្យាក្រៅទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង។ តើ X អាចទាមទារឲ្យ Y សងការខូចខាតរបស់ខ្លួនបានដែរ ឬទេ?

បញ្ញត្តិអំពីការតំណាងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងអំពីអានុភាពនៃអំពើតំណាងរវាងម្ចាស់សិទ្ធិ និងភាគីម្ខាងទៀត និង រវាងអ្នកតំណាង និងភាគីម្ខាងទៀត ប៉ុន្តែបញ្ញត្តិនេះ មិនបានចែងដោយផ្ទាល់ទាក់ទងអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកតំណាងចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ ដែលខ្លួនបានធ្វើកិច្ចសន្យាសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាង។

ផ្ទុយទៅវិញ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៦៥ សិទ្ធិតំណាងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយកិច្ចសន្យា ឬដោយច្បាប់។ ដូច្នេះ អ្នកតំណាងដែលធ្វើកិច្ចសន្យាជាមួយភាគីម្ខាងទៀតហួសពីទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង អាចត្រូវទទួលត្រូវចំពោះការបំពានកិច្ចសន្យា។

មាត្រា ៣៦៥ បញ្ញត្តដូចខាងលើក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែវា មិនបានកម្រិតនូវប្រភេទនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឲ្យមានសិទ្ធិតំណាងនោះទេ។ ជាទូទៅ ទោះបីជាសិទ្ធិតំណាងភាគច្រើន ត្រូវបានគេមើលឃើញតាមរយៈកិច្ចសន្យាអាណត្តិ ឬកិច្ចសន្យាការងារក៏ដោយ ក៏សិទ្ធិតំណាងអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមរយៈកិច្ចសន្យាប្រភេទ ផ្សេងទៀតផងដែរ។

សមាជិកមួយចំនួនគិតថា កិច្ចសន្យាអាណត្តិ និងសិទ្ធិតំណាង មិនស្របគ្នាទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ នេះគឺមិនត្រឹមត្រូវទេ។ បញ្ញត្តិនៃការតំណាង គឺផ្តោតសំខាន់ទៅលើថាតើអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបានធ្វើឡើងជាមួយភាគីម្ខាងទៀត ត្រូវបង្កើតអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិដែរឬទេ ផ្ទុយទៅវិញប្រភេទផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសន្យា គឺចែងអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិនិងអ្នកតំណាងដែលមានចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក។ ឬម្យ៉ាងទៀត វិធាននៃការតំណាង និង វិធានអំពីកិច្ចសន្យាដែលជាមូលដ្ឋាននៃការងារតំណាង គឺជាចំណុចខុសគ្នាក្នុងចំណោមបុគ្គលទាំងបី គឺម្ចាស់សិទ្ធិ អ្នកតំណាង និង ភាគីម្ខាងទៀត។

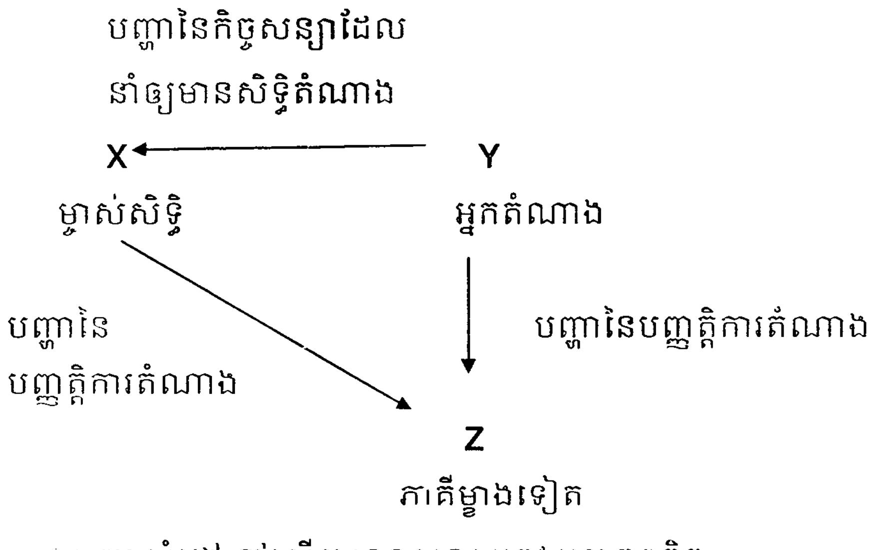

* បញ្ហាសំដៅទៅលើការទទួលខុសត្រូវ ឬកាតព្វកិច្ច

នៅក្នុងករណីនេះ ការផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ Y អាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាកិច្ចសន្យាអាណត្តិ ឬជាកិច្ចសន្យាដែលមិនត្រូវបានគេចាត់ថ្នាក់នៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី។ ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាអាណត្តិ Y ត្រូវទទួលបន្ទុកករណីយកិច្ចប្រុងប្រយ័ត្នរបស់អាណត្តិគាហក។ (មាត្រា ៦៥០) វាគឺជាការបំពានករណីយកិច្ចក្នុងការចុះកិច្ចសន្យាជាមួយ Z ដោយមិនបានបញ្ជាក់ថាតើខ្លួនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យទិញអង្ករនៅក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ ដែរឬទេ ព្រោះថាការបញ្ជាក់នេះ គឺមិនលំបាកទេ។ ទោះបីសិទ្ធិតំណាងគឺជាប្រភេទផ្សេងទៀតនៃកិច្ចសន្យាក៏ដោយ ក៏និយោជិត ដូចជា Y ត្រូវទទួលបន្ទុកករណីយកិច្ចជាទូទៅក្នុងការប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការងាររបស់ខ្លួន តាមរយៈកិច្ចសន្យាការងារ។ នៅក្នុងករណីនេះ Y ត្រូវទទួលខុសត្រូវផងដែរ។

ជាងនេះទៅទៀត ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៧៤៣ គាត់ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ប្រសិនជាគាត់មានកំហុសក្នុងអំពើតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ និង សកម្មភាពនេះធ្វើឲ្យមានការខូចខាតចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ។

ផ្អែកតាមចំណុចខាងលើ X អាចទាមទារឲ្យ Y សងសំណងការខូចខាតដែលជាការទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ឬការបំពានកិច្ចសន្យារវាង X និង Y ប្រសិនជា X ទទួលរងការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពរបស់ Y និង Y មានកំហុស ឬបានបំពានករណីយកិច្ចមួយចំនួននៅក្នុងកិច្ចសន្យា។

V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក. រវាង X និង Z

Z អាចទាមទារឲ្យ X បង់ប្រាក់ចំនួន ២៥០ ដុល្លារ ប្រសិនបើ Z បានជឿជាក់ដោយគ្មានកំហុសថា Y បានទទួលសិទ្ធិតំណាងឲ្យទិញអង្ករក្នុងតម្លៃ ២៥០ ដុល្លារ។

ខ. រវាង Y និង Z

Z អាចទាមទារឲ្យ Y បង់ប្រាក់ ២៥០ ដុល្លារ ប្រសិនបើ Z មិនបានដឹងអំពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាងរបស់ Y។

គ. រវាង X និង Y

X អាចទាមទារឲ្យ Y សងសំណងការខូចខាតដែលជាការទទួលខុសត្រូវ

	ចំពោះអំពើអនីត្យានុកូល ឬការបំពានកិច្ចសន្យារវាង **X** និង **Y** ប្រសិនបើ X ទទួលរងការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយអំពើរបស់ **Y** និង **Y** មានកំហុស ឬបំពានករណីយកិច្ចនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។

ធ្វើបទបង្ហាញដោយ លោក សំម ឬទ្ធីវាសនា នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២
សរសេររបាយការណ៍ដោយក្រុម ២

ករណី ៣-៣ ៖ ការតំណាង ៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការបង្ហាញឆន្ទៈ និង កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	ការតំណាង
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៤៧, ៣៦៤. ៣៥៩, ៣៦៦, ៣៦៨, ៣៦៩, ៣៧១ និង ៣៧៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ករណី	X គឺជាភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ Y គឺជាអ្នកតំណាងរបស់ X នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ Z គឺជាភាគីម្ខាងទៀតនៅក្នុងកិច្ចសន្យា។ សូមពិចារណា អំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលបង្កើតឡើងដោយ Y ដែលជាអ្នកតំណាងរបស់ X ជាមួយនឹង Z នៅក្នុងករណីនីមួយ ៗ ខាងក្រោមនេះ (១) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក Y (២) នៅក្នុងករណីដែល Y បានឆបោក Z (៣) នៅក្នុងករណីដែល X បានឆបោក Z (៤) នៅក្នុងករណីដែល Z បានឆបោក X
ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ	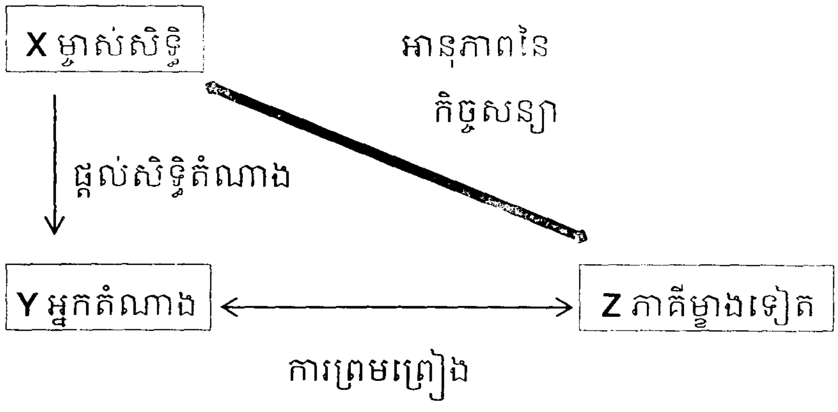 **<u>ករណី (១) និង (២)</u>** (បទបង្ហាញ) ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យា X គឺមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ នៅពេល Z បានឆបោក Y នៅក្នុងករណីទី (១)។ អ្នកតំណាងរបស់ X គឺ Y ក៏មានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២។

	(គ្មានចម្លើយចំពោះករណី ២) (ការពិភាក្សា)
សមាជិក ក	តើយើងគិតយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះទំនាក់ទំនងក្នុងចំណោម X Y និង Z?
សមាជិក ខ	កិច្ចសន្យាមានអានុភាពដោយសារសំណើ និង ស្ទីការត្រូវគ្នា (មាត្រា ៣៣៦ កថាខណ្ឌទី ១) ហើយអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលធ្វើឡើងដោយអំពើតំណាង គឺត្រូវមានអានុភាពចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិ (មាត្រា ៣៦៨)។ នៅក្នុងករណីសិក្សា (១) និង (២) Y បានព្រមព្រៀងជាមួយ Z ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យា ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងរបស់ X។ ដូច្នេះ ជាគោលការណ៍ អានុភាពនៃកិច្ចសន្យា គឺត្រូវមានចំពោះ X និង Z ។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាពីផលវិបាកនៃការឆបោកនៅក្នុងករណីនីមួយៗ។ ដូច្នេះ តើនៅក្នុងករណីណាមួយដែលភាគីអាចលុបចោលកិច្ចសន្យានៅក្នុងករណីនីមួយៗ ?
សមាជិក ក	ដោយយោងលើមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទី ១ ការបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ ដូចជា ការឆបោកក្នុងមាត្រា ៣៤៧ ការភាន់ច្រឡំក្នុងមាត្រា ៣៤៦ ត្រូវវិនិច្ឆ័យដោយ ពិនិត្យមើលលើអ្នកតំណាង មិនមែនវិនិច្ឆ័យចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ខ្ញុំគិតថា នេះគឺដោយសារអ្នកតំណាងគឺជាអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈក្នុងការធ្វើសំណើ ឬស្ទីកា មិនមែនម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ នៅក្នុងករណី (១) ការឆបោក ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកតំណាង Y (អ្នកតំណាង)។ ដូច្នេះ កិច្ចសន្យា អាចត្រូវបានគេលុបចោល។
សមាជិក គ	ខ្ញុំយល់អំពីចំណុចនេះ ប៉ុន្តែខ្ញុំ មានសំណួរមួយ។ ទាំងមាត្រា ៣៧៤ កថាខណ្ឌទិ ១ និង មាត្រា ៣៧៤ មិនបានបញ្ញត្តច្បាស់លាស់ទេថាតើអ្នកណា គឺជាអ្នកមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា តើជាម្ចាស់សិទ្ធិ ឬអ្នកតំណាង នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បានឆបោកចំពោះអ្នកតំណាង។ តើអ្នកណាអាចលុបចោលនៅក្នុងករណី (១)? តើជា X ឬ Y ?
សមាជិក ឃ	ខ្ញុំ គិតថា មានតែ X ទេ ដែលអាចលុបចោលកិច្ចសន្យា ព្រោះ Y គឺជា

	អ្នកតំណាងប៉ុន្តែសិទ្ធិតំណាងរបស់អ្នកតំណាង ត្រូវរលត់ នៅពេលដែលកិច្ចសន្យា ត្រូវបានបញ្ចប់ (មាត្រា ៣៦៨ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច គ)។ នេះ មានន័យថា Y មិនមែនជាអ្នកតំណាងរបស់ X ទៀតទេ នៅក្រោយពេលដែល គាត់បានបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង Z ព្រោះ X បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ Y ត្រឹមតែបង្កើតកិច្ចសន្យាតែប៉ុណ្ណោះ។
សមាជិក ក	ខ្ញុំយល់ស្របជាមួយគំនិតរបស់ ឃ។ ជាការពិត អ្នកតំណាង ហាក់ដូចជាមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលខ្ញុំអានមាត្រា ៣៤៧ និង មាត្រា ៣៥៩ ព្រោះអ្នកតំណាងគឺជាអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ មិនមែនម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំគិតថាម្ចាស់សិទ្ធិ គឺមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យា។ បន្ថែមទៅលើមូលហេតុដែលសមាជិក ឃ បានលើកឡើងជាគោលការណ៍ ទំហំនៃសិទ្ធិតំណាង ត្រូវបានកំណត់ដោយកិច្ចសន្យា ដោយយោងតាមមាត្រា ៣៦៦ កថាខណ្ឌទី ១។ ការលុបចោលកិច្ចសន្យា គឺជាសកម្មភាពគតិយុត្តដែលខុសគ្នាពីការបង្កើតកិច្ចសន្យា។ ដូច្នេះ អ្នកតំណាងមិនមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ ប្រសិនបើគាត់មិនត្រូវបានផ្តល់ឲ្យនូវសិទ្ធិតំណាងក្នុងការលុបចោលកិច្ចសន្យា ដូចករណីបង្កើតកិច្ចសន្យា។
សមាជិក ង	គំនិតរបស់ខ្ញុំ គឺខុសគ្នាពីគំនិតរបស់សមាជិក ក និង ឃ។ ខ្ញុំគិតថា "ភាគីដែលបង្ហាញឆន្ទៈ" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៧ និង មាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១ សំដៅទៅលើទាំងម្ចាស់សិទ្ធិ និង អ្នកតំណាង។ ដូច្នេះ X និង Y អាចលុបចោលកិច្ចសន្យានៅក្នុងករណី (១)។ នេះ គឺដោយសារតែអ្នកតំណាងត្រូវការពារផលប្រយោជន៍របស់ម្ចាស់សិទ្ធិ។
សមាជិក ឃ	ការបកស្រាយរបស់ខ្ញុំ គឺមានលក្ខណៈខុសពីគំនិតរបស់សមាជិក ង។ ខ្ញុំ គិតថា អ្នកតំណាងដូចជា Y មិនមានសិទ្ធិលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ ហើយមានតែម្ចាស់សិទ្ធិដូចជា X ដែលមានសិទ្ធិលុបចោល។ គំនិតរបស់ខ្ញុំ គឺផ្អែកលើមាត្រា ៣៦៦ កថាខណ្ឌទី ១។ ប្រសិនបើអ្នកតំណាងត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយគ្មានសិទ្ធិតំណាងណាមួយជាក់លាក់ទេ នោះការលុបចោលអាចធ្វើឲ្យបាត់បង់ផលប្រយោជន៍របស់ X។

សមាជិក ក	ខ្ញុំ មានសំណួរមួយចំពោះករណីសិក្សា (២)។ នៅក្នុងករណីសិក្សា (២) អ្នកតំណាង Y បានឆបោកភាគីម្ខាងទៀត Z។ បើគិតពិចារណាទៅលើអានុភាពនៃកិច្ចសន្យា ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអ្នកតំណាង នោះអ្នកតំណាងហាក់ដូចជាតតិយជន នៅក្នុងកិច្ចសន្យានេះ។ តើយើងអាចអនុវត្តមាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២ ដែលបញ្ញត្តអំពីការឆបោករបស់តតិយជនទៅនឹងករណីទី (២) នេះដែរឬទេ?
សមាជិក ឆ	ខ្ញុំគិតថា មាត្រា ៣៧៩ កថាខណ្ឌទី ១ ត្រូវយកមកអនុវត្ត ព្រោះរាល់សកម្មភាពតំណាង ត្រូវបានធ្វើឡើងសម្រាប់ម្ចាស់សិទ្ធិ។ និយាយជារួម Y មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាតតិយជនសុទ្ធសាធនោះទេ។
សមាជិក ច	ខ្ញុំយល់ថា មាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ១ ផ្តល់សិទ្ធិលោយដល់ភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា ហើយនៅក្នុងមាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២ ផ្តល់សិទ្ធិនេះទៅឲ្យតតិយជន។ តើវាត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?
សមាជិក ឆ	ខ្ញុំ មិនគិតដូច្នេះទេ។ មាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២ គឺផ្តល់សិទ្ធិលុបចោលឲ្យដល់ភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យា នៅពេលដែលតតិយជន បានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក។ លក្ខខណ្ឌដើម្បីលុបចោល គឺមានលក្ខណៈផ្សេងគ្នារវាងកថាខណ្ឌទាំង ២។ ដូច្នេះ មាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២ អនុញ្ញាតឲ្យភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យាដែលទទួលរងនូវការឆបោក អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន នៅពេលដែលភាគីម្ខាងទៀត បានដឹង ឬមិនបានដឹងដោយមានកំហុស អំពីការឆបោករបស់តតិយជន។ ប្រសិនបើយើងគិតថា កថាខណ្ឌនេះ ត្រូវអនុវត្តនៅក្នុងករណីដែលអ្នកតំណាង (Y) បានឆបោកភាគីម្ខាងទៀត (Z) (នៅពេលដែលយើងគិតថា អ្នកតំណាងនេះគឺជា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៩៧ កថាខណ្ឌទី ២) នោះភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន តែក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិ (X) បានដឹង ឬ មិនបានដឹងដោយមានកំហុស អំពីការឆបោករបស់អ្នកតំណាង។ ក៏ប៉ុន្តែ តើសេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ ត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?

សមាជិក ក	ខ្ញុំ គិតថានៅក្នុងករណី (២) នេះ មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទិ ២ មិនគប្បីយកមកអនុវត្តទេ ព្រោះ ម្ចាស់សិទ្ធិដែលទទួលផលប្រយោជន៍តាមរយៈសកម្មភាពរបស់អ្នកតំណាងរបស់ខ្លួន គប្បីទទួលយកនូវផលវិបាកដែលបង្កឡើងដោយសកម្មភាពមិនសមរម្យរបស់អ្នកតំណាង ដូចជាការលុបចោលដោយផ្អែកលើការឆបោក។ ដូច្នេះ Z គប្បីលុបចោលកិច្ចសន្យាគ្រប់ពេល ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាពីការដឹង ឬមិនដឹងរបស់ X អំពីការឆបោករបស់ Y។ នេះ គិជាសេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលយុត្តិធម៌ជាង។ **ករណី (៣) និង (៤)** (បទបង្ហាញ) មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ចែងអំពីលក្ខខណ្ឌចំនួន ២ ដើម្បីលុបចោលកិច្ចសន្យា ១. ការឆបោកធ្វើឡើងដោយតតិយជន ២. ភាគីម្ខាងទៀត បានដឹងឬអាចនឹងបានដឹង ករណី (៣) លក្ខខណ្ឌទាំងនេះ ត្រូវបានបំពេញ។ ដូច្នេះ Z អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ ករណី (៤) ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទិ ២ ទាំង X និង Y អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបាន។ (ការពិភាក្សា)
សមាជិក ក	តើត្រូវយកមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ មកអនុវត្តចំពោះករណី (៣) ? មិនមែនមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ ទេ? ចំណុចសំខាន់ គឺថាតើ Y គឺជាតតិយជនដែរ ឬទេ។ ខ្ញុំសួរនូវសំណួរនេះ ដោយសារមូលហេតុដូចខាងក្រោម។ ប្រសិនបើមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ ត្រូវយកមកអនុវត្ត ទៅក្នុងករណីដែលម្ចាស់សិទ្ធិ X ឆបោកភាគីម្ខាងទៀត (Z) ហើយជាលទ្ធផលនៃការឆបោក ភាគិម្ខាងទៀតបង្ហាញឆន្ទៈបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹងអ្នកតំណាង នោះភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបានតែក្នុងករណីដែលអ្នក

	តំណាង (Y) បានដឹង ឬ មិនបានដឹងដោយមានកំហុសអំពីការឆបោករបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ។ កំប៉ុន្តែ សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ ហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ គោលបំណងនៃមាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ២ គឺដើម្បីការពារបុគ្គលដែលមិនចូលរួមពាក់ព័ន្ធនឹងការឆបោកពីផលវិបាកដែលមិនបានរំពឹងទុកជាមុន។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណី (៣) នៅពេលដែលម្ចាស់សិទ្ធិបានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក គឺភាគីដែលទទួលរងអានុភាពពីកិច្ចសន្យា គឺជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក។ ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាអំពីផលវិបាកដែលមិនបានរំពឹងទុកជាមុន ដែលអាចកើតមានចំពោះម្ចាស់សិទ្ធិឡើយ។ ដូច្នេះ ភាគីម្ខាងទៀត អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាជាមួយម្ចាស់សិទ្ធិបានគ្រប់ករណី ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាទៅលើការដឹង ឬមិនបានដឹងរបស់អ្នកតំណាងចំពោះការឆបោករបស់ម្ចាស់សិទ្ធិទេ។ ដូច្នេះ មាត្រា ៣៤៧ កថាខណ្ឌទី ១ ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះករណី (៣)។
សមាជិក ជ	ខ្ញុំមានយោបលចំពោះករណី (៤)។ មាត្រា ៣៥៨ កថាខណ្ឌទី ២ គឺគ្រាន់តែបញ្ញត្តអំពីអានុភាពនៃកិច្ចសន្យាដែលអាចលុបចោលបាន។ កំប៉ុន្តែ បញ្ហានៃករណី (៤) គឺថាតើកិច្ចសន្យា អាចត្រូវបានលុបចោលដែរឬទេ។ ខ្ញុំ គិតថា យើងគប្បីពិចារណាអំពីឥទ្ធិពលនៃការឆបោកទៅលើម្ចាស់សិទ្ធិ (X) និង អ្នកតំណាង (Y) នៅក្នុងករណីដែលភាគីម្ខាងទៀត (Z) បានឆបោកម្ចាស់សិទ្ធិ។ ឧទាហរណ៍ X មិនអាចលុបចោលកិច្ចសន្យាបានទេ ប្រសិនបើការឆបោក ត្រូវបានធ្វើឡើង នៅក្រោយពេលដែល X បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យទៅ Y រួចហើយ។ នេះ គឺដោយសារតែការឆបោករបស់ Z មិនជះឥទ្ធិពលទៅលើការផ្តល់សិទ្ធិតំណាងរបស់ X ហើយសកម្មភាពរបស់អ្នកតំណាង Y ក្នុងការបង្កើតកិច្ចសន្យាជាមួយនឹង Z គឺផ្អែកលើសិទ្ធិតំណាងដែលមិនមានវិការៈទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ X អាចលុបចោលកិច្ចសន្យា ប្រសិនបើ X បានផ្តល់សិទ្ធិតំណាងឲ្យ Y ដោយសារតែការឆបោករបស់ Z។ បើមើលពីទំនាក់ទំនងសិទ្ធិតំណាងរវាង X និង Y នោះ Z គឺជាតតិយជន ។ ជាលទ្ធផល មាត្រា ៣៤៧

	កថាខណ្ឌទី ២ ហាក់ដូចជាយកមកអនុវត្តបាន។ ក៏ប៉ុន្តែ សិទ្ធិតំណាងរបស់ X គឺត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍របស់ X។ ដូច្នេះ យើងមិនចាំបាច់ពិចារណាពីផលប្រយោជន៍របស់ Y ទេ ព្រោះ Y បានចុះកិច្ចសន្យាសម្រាប់ X។ ដូច្នេះ X អាចលុបចោលសិទ្ធិតំណាង ដោយមិនចាំបាច់ពិចារណាពីការបានដឹង ឬ មិនបានដឹងរបស់ Y អំពីការឆបោករបស់ Z ទេ។ តើ Z អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារការទទួលខុសត្រូវរបស់ Y ដែរឬទេ ប្រសិនបើ Z មិនអាចទាមទារឲ្យ X អនុវត្តកាតព្វកិច្ចដោយសារការលុបចោល? សកម្មភាពរបស់ Y ក្លាយជាការតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិ (មាត្រា ៣៦៩ កថាខណ្ឌទី ១) តាំងពីដំបូង ប្រសិនបើ X លុបចោលសិទ្ធិតំណាង។ ក៏ប៉ុន្តែ Z ហាក់ដូចជាជនទុច្ចរិតចំពោះនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិតំណាង ព្រោះ Z បានប្រព្រឹត្តអំពើឆបោក ទើបបណ្តាលឲ្យមានការលុបចោល។ ដូច្នេះ Z មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារនូវការទទួលខុសត្រូវរបស់ Y ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងដោយគ្មានសិទ្ធិនោះទេ (មាត្រា ៣៧១ វាក្យខណ្ឌទី ១)។

បានធ្វើបទបង្ហាញនៅថ្ងៃទី ២២ និង ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣

ធ្វើបទបង្ហាញលោក រស់ ពិសិដ្ឋ និង លោក ងួន វុទ្ធី

សរសេររបាយការណ៍ដោយ ក្រុម ៤

សំណួរ ៣

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	កិច្ចសន្យា និងកាតព្វកិច្ច
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១៣៥ និង មាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	X បានលក់ដីរបស់ខ្លួនទៅឲ្យ Y។ បន្ទាប់មក Y បានលក់ដីទៅឲ្យ Z ដោយធ្វើជាលិខិតយថាភូត។ នៅមុនពេល Y និង Z ចុះបញ្ជីប្រតិបត្តិការលក់ទិញ X បានលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញជាមួយនឹង Y ដោយមូលហេតុភាន់ច្រឡំ។ Z គឺជាជនសុចរិតនិងគ្មានកំហុសអំពីការលុបចោលនេះ។ តើ Z គឺជាតតិយជនដែលមានបញ្ញត្តនៅក្នុងមាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៣ ដែរឬទេ? តើ Xអាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ Z ដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

មាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៤ បញ្ញត្តអំពីការលុបចោលកិច្ចសន្យាដោយផ្អែកលើមូលហេតុការភាន់ច្រឡំ អាចអះអាងចំពោះតតិយជន ក៏ដូចជាភាគីម្ខាងទៀត លើកលែងតែតតិយជននោះគឺជាជនសុចរិត និងគ្មានកំហុស។

បញ្ហាគឺថាតើតតិយជន (អ្នកទិញពីភាគីម្ខាងទៀតនៃភាគីដែលបានលុបកិច្ចសន្យា) ចាំបាច់ត្រូវចុះបញ្ជីអំពីការផ្ទេរអចលនវត្ថុនៅមុនពេលលុបចោល ដើម្បីទទួលបាននូវការការពារក្នុងនាមជា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៤ ដែរឬទេ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀតបញ្ហានេះគឺជាអត្ថន័យ និង ទំហំនៃ "តតិយជន"។

មានគំនិតពីរទាក់ទងនឹងអត្ថន័យនៃពាក្យ "តតិយជន"។

គំនិតទី ១ គិតថា តតិយជន នៅក្នុងមាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៤ មិនមានន័យថាជាមនុស្សគ្រប់គ្នាក្រៅពីភាគីនៃកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានលុបចោលនោះទេ ប៉ុន្តែសំដៅទៅលើ ជនដែលមានផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់អំពីការលុបចោលកិច្ចសន្យា។ គោលបំណងនៃមាត្រា ៣៩៦ កថាខណ្ឌទី ៤ គឺដើម្បីធ្វើ**ឲ្យមាន**តុល្យភាពផលប្រយោជន៍រវាងភាគីដែលលុបកិច្ចសន្យា និង តតិយជន។ ដោយពិចារណាទៅលើគំនិតនេះ តតិយជន គប្បីត្រូវបានគេកម្រិតត្រឹមជនដែលមានផលប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះ។

តតិយជន ដែលមិនបានចុះបញ្ជីនូវប្រតិបត្តិការលក់ទិញរបស់ខ្លួននៅពេលលុបចោល

មិនបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌបែបនេះទេ ព្រោះកម្មសិទ្ធិ មិនត្រូវបានផ្ទេរឡើយ ប្រសិនបើមិនបានចុះបញ្ជី (មាត្រា ១៣៥) ដោយមិនគិតពីការលុបចោលរបស់ X ទេ។

ជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន គំនិតទី ១ គិតថា Z មិនមែនជាតតិយជន នៅក្នុងមាត្រា ៣៦៤ កថាខណ្ឌទី ៤ ហើយ X អាចអះអាងការលុបចោលរបស់ខ្លួនចំពោះ Z បាន។

គំនិតទី ២ គិតថា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ គឺមិនត្រូវបានកម្រិតត្រឹមតតិយជនដែលទទួលបាននូវការចុះបញ្ជីមុនការលុបចោលនោះទេ ប៉ុន្តែសំដៅមនុស្សគ្រប់រូប លើកលែងភាគីនៃកិច្ចសន្យាដែលត្រូវបានលុបចោល។ ផ្អែកទៅលើគំនិតនេះ Z គឺជា "តតិយជន" នៅក្នុងមាត្រា ៣៤៦ កថាខណ្ឌទី ៤ ហើយ X មិនអាចអះអាងអំពីការលុបចោលចំពោះ Z បានទេ។

នៅក្នុងក្រុមការរបស់យើង សមាជិក ៧ រូប គាំទ្រ គំនិតទី ២ និង សមាជិក ៤ រូបផ្សេងទៀត គាំទ្រគំនិតទី ១។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោកស្រី ចាំង ស៊ុណាត

សំណួរ ៤

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និងអំពើអនីត្យានុកូល
ប្រធានបទ	ការលុបដោយអ្នកទទួលបន្ត
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៣៥៩, ៥១៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	មាត្រា ៣៥៩ មានឃ្លាមួយចែងថា "អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ ក៏អាចអនុវត្តសិទ្ធិលុបចោលបានដែរ"។ តើបុគ្គលណាខ្លះដែលត្រូវចាត់ទុកថាជាអ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

បុគ្គលដូចរៀបរាប់ខាងក្រោម អាចលុបកិច្ចសន្យាបាន (មាត្រា ៣៥៩ កថាខណ្ឌទី ១)

① អ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈដោយមានវិការៈ

② អ្នកតំណាងដែលច្បាប់បានកំណត់

③ សន្តតិជន

④ អ្នកទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ

បញ្ហានៅក្នុងសំណួរនេះ គឺទាក់ទងនឹងអត្ថន័យនៃឃ្លា "អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកដែលបង្ហាញឆន្ទៈ"។

ចំណុចសំខាន់គឺថា "ទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាពីអ្នកបង្ហាញឆន្ទៈ" មិនមែន "ទទួលបន្តនូវកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យា" ទេ។

សូមពិចារណាអំពីភាពខុសគ្នារវាងករណីពីរខាងក្រោមនេះ ៖

<ករណី ១>

A និង B បានព្រមព្រៀងគ្នាថា A លក់រថយន្តឲ្យទៅ B ក៏ប៉ុន្តែកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រគល់និងការបង់ប្រាក់ គឺនៅរយៈពេល ១ ខែក្រោយ។

បន្ទាប់មក B បានព្រមព្រៀងជាមួយនឹង C ថា B នឹងលក់រថយន្ត និងប្រគល់រថយន្តនោះឲ្យទៅ C នៅក្រោយការប្រគល់រថយន្តពី A ទៅ B។

A ← → B

កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១

កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២

C

នៅក្នុងករណីនេះ C ទទួលបានកម្មសិទ្ធិលើរថយន្ត តាមរយៈកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ ដែលធ្វើឡើងជាមួយនឹង B។ C មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យប្រគល់ និងមានកាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ចំពោះ B។ កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ គឺឯករាជ្យពីកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ ដែលធ្វើឡើងរវាង A និង B។ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ គឺនៅតែជា A និង B ទោះបីជានៅក្រោយកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ២ ត្រូវបានបង្កើតឡើងហើយក៏ដោយ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត C មិនមានសិទ្ធិទាមទារ ឬកាតព្វកិច្ចចំពោះ A ទេ។

<ករណី ២>

D និង E បានព្រមព្រៀងគ្នាថា D លក់រថយន្តឲ្យទៅ E ប៉ុន្តែកាលបរិច្ឆេទនៃការប្រគល់ និង ការបង់ប្រាក់ គឺនៅរយៈពេល ១ ខែក្រោយ។

ក្រោយមក E បានព្រមព្រៀងជាមួយ F ថា F នឹងទទួលនូវការប្រគល់រថយន្តដោយផ្ទាល់ពី D ហើយក៏ត្រូវបង់ប្រាក់ដោយផ្ទាល់ឲ្យទៅ D។ ពួកគាត់ក៏បានប្រាប់ D អំពីការព្រមព្រៀងនេះ ហើយ D ក៏យល់ព្រមដែរ។

D ← → E

កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣

អនុប្បទានឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា

D ← → F

កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣

កិច្ចសន្យារវាង E និង F ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថាជា អនុប្បទានឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា (មាត្រា ៥១៣)។ ការជូនដំណឹងទៅ D ឬការព្រមព្រៀងរបស់ D ធ្វើឲ្យអានុភាពនៃការធ្វើអនុប្បទានឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យាបានដល់ D (មាត្រា ៥១៣ និង មាត្រា ៥០៣ កថាខណ្ឌទី ១)។

នៅក្នុងករណីនេះ មានកិច្ចសន្យាតែមួយ គឺ "កិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣" ហើយដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃអនុប្បទានឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា ឋានៈរបស់ភាគីម្ខាងនៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ត្រូវបានផ្ទេរពី E ទៅ F។ នេះមានន័យថា F មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យប្រគល់ និង កាតព្វកិច្ចបង់ប្រាក់ដោយផ្ទាល់ចំពោះ D ប៉ុន្តែ មិនមានសិទ្ធិទាមទារ និងកាតព្វកិច្ចបែបនេះចំពោះ E ទេ។

"អ្នកដែលទទួលបន្តឋានៈក្នុងកិច្ចសន្យា" សំដៅទៅលើបុគ្គលដូចជា F ប៉ុន្តែមិនរាប់បញ្ចូលនូវបុគ្គលដូចជា C នោះទេ។

ដូច្នេះ F អាចលុបចោលកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ បាន ប្រសិនបើ E ព្រមព្រៀងចុះកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ជាមួយ D ដោយសារតែការឆបោករបស់ D។ ផ្ទុយទៅវិញនៅក្នុងករណី C មិនអាចលុបកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ បានទេ ទោះបីជា B ព្រមព្រៀងបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១ ជាមួយ A ដោយសារតែការឆបោករបស់ A ក៏ដោយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋានផ្សេងគ្នានេះ បណ្តាលមកពីភាពខុសគ្នានៃទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិរវាងភាគីទាំង ៣ នៅក្នុងករណីនីមួយៗ ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ វិការៈក្នុងការបង្ហាញឆន្ទៈ គឺជាបញ្ហានៃកិច្ចសន្យា មិនមែនជាបញ្ហានៃកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាទេ។ ឬអាចនិយាយដោយខ្លីថា F មានផលប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ៣ ធំជាងផលប្រយោជន៍តាមផ្លូវច្បាប់របស់ C នៅក្នុងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ ១។ ដូច្នេះ មានតែបុគ្គលដែលក្លាយជាភាគីនៅក្នុងកិច្ចសន្យាទេ ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបកិច្ចសន្យា ប៉ុន្តែបើគ្រាន់តែជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិថ្មីនៃកម្មវត្ថុក្នុងកិច្ចសន្យានោះ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យលុបចោលកិច្ចសន្យាទេ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២១ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក គង់ តាពឆាត

សំណួរ ៥

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កិច្ចសន្យា
ប្រធានបទ	អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៥៨៥ កថាខណ្ឌទី ១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១៧ នៃច្បាប់ស្ដីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយខែធ្នូ ឆ្នាំ ២១ចុះថ្ងៃទី ១១ប្រក/. ២០១១
សំណួរ	ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយ.ប្រក/១១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ កំណត់អំពីអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតចំនួន ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។ តើគោលបំណងនៃការកំណត់អត្រាការប្រាក់នេះគឺជាអ្វី?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

១. បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធ

អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត សំដៅទៅលើអត្រាការប្រាក់អតិបរមាដែលអាចកំណត់បានដោយស្របច្បាប់ តាមការព្រមព្រៀងរបស់ភាគី។ អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតនេះ ត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀត (មាត្រា ៥៨៥ កថាខណ្ឌទី ១)។

ផ្អែកតាមចំណុចនេះ មាត្រា ១៧ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្ដីពីការអនុវត្តក្រមរដ្ឋប្បវេណី ចែងថា ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវកំណត់អត្រាការប្រាក់ចាប់ពី ១០ ភាគរយ ដល់ ៣០ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

ក្រោយមក ប្រកាសរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ លេខ ១២៨ កយខែធ្នូ ២១ចុះថ្ងៃទី ១១ប្រក/. ២០១១ឆ្នាំ បានកំណត់អត្រាប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ត្រឹម ១៨ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

២. ហេតុអ្វីបានជាក្រមរដ្ឋប្បវេណីមិនកំណត់អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិតដោយផ្ទាល់តែម្ដង?

សមាជិកមួយចំនួនគិតថា នេះគឺដោយសារតែរដ្ឋាភិបាល គួរតែប្រឹអាចផ្លាស់ប្ដូរគោលនយោបាយទាក់ទងនឹងអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ឲ្យបានឆាប់រហ័ស ដើម្បីសម្របសម្រួលទៅតាមការផ្លាស់ប្ដូរសេដ្ឋកិច្ច។

៣. ហេតុអ្វីបានជាប្រកាសកំណត់អត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ត្រឹម ១៨ ភាគរយក្នុង ១ ឆ្នាំ?

អត្រាការប្រាក់ អាចនឹងកាន់តែខ្ពស់ទៅខ្ពស់ទៅ បើគោរពតាមគោលការណ៍នៃស្វ័យភាពបុគ្គលឯកជន (មាត្រា ៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី) ប្រសិនបើមិនមានអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត ព្រោះជាគោលការណ៍ អ្នកឲ្យខ្ចី គឺមានឋានៈខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ជាងអ្នកខ្ចី។ អត្រាការប្រាក់ខ្ពស់ហួសហេតុ ធ្វើឲ្យអ្នកឲ្យខ្ចីទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើន ផ្ទុយទៅវិញអ្នកខ្ចីនៅតែបន្តសងការប្រាក់ស្ទើរតែជារៀងរហូត ហើយប្រាក់ដើមមិនដែលត្រូវបានកាត់បន្ថយ ប្រសិនបើគាត់មិនមានសមត្ថភាពខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងការសងការប្រាក់ដ៏ខ្ពស់បែបនេះ។

ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើអត្រាការប្រាក់ទាបពេក វាក៏មិនល្អដែរ។ អ្នកឲ្យខ្ចី និងអ្នកវិនិយោគនឹងប្រឈមមុខនឹងហានិភ័យនៃការមិនសងប្រាក់ នៅពេលខ្លួនឲ្យប្រាក់គេខ្ចី។ ពួកគាត់អាចគិតថា ការទុកប្រាក់ដោយខ្លួនឯង មានលក្ខណៈប្រសើរជាងការឲ្យប្រាក់គេខ្ចី ប្រសិនបើអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត មានកម្រិតទាប ដែលអ្នកឲ្យខ្ចីមិនអាចទទួលបានផលប្រយោជន៍ឲ្យបានធំជាងហានិភ័យ។ ជាលទ្ធផល សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច មានលក្ខណៈថយចុះ។

ក៏ប៉ុន្តែ គេមានការលំបាកក្នុងការនិយាយថា ១៨ ភាគរយ គឺទាបពេល ឬ ខ្ពស់ពេក។

៤. បញ្ញត្តិអំពីអត្រាការប្រាក់នៅប្រទេសជប៉ុន

នៅប្រទេសជប៉ុន មានច្បាប់សំខាន់ចំនួន ២ ដែលគ្រប់គ្រងលើអត្រាការប្រាក់។

ច្បាប់មួយបញ្ញត្តអំពីអានុភាពនៃអត្រាការប្រាក់ដែលត្រូវបានកម្រិត រវាងគូភាគី។ ច្បាប់នេះកម្រិតចាប់ពី ១៥ ភាគរយ ទៅ ២០ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ នៃប្រាក់ដើម។ អត្រាការប្រាក់ដែលបានព្រមព្រៀងដែលលើសពីកម្រិតនេះ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។ អត្រាការប្រាក់នេះ ក៏អនុវត្តចំពោះអ្នកប្រកបអាជីវកម្មឲ្យប្រាក់គេខ្ចី ដូចជាធនាគារជាដើម។

ច្បាប់មួយទៀត កំណត់ថាវាគឺជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ នៅពេលដែលការប្រាក់លើសពី ១០៩.៥ ភាគរយ ក្នុង ១ ឆ្នាំ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក កេត សុជាតិ

សំណួរ ៦

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ
ប្រធានបទ	ប្រទានកម្មដីទៅជនបរទេស
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ០៧ មាត្រា៣៥៤ មាត្រា ១១៥៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
សំណួរ	X (សញ្ជាតិខ្មែរ) និង Y (ជនបរទេស) បានព្រមព្រៀងគ្នាបង្កើតកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ដោយ X ឲ្យដីមួយកន្លែងទៅ Y។ តើ Y អាចចាត់ចែងអចលនវត្ថុនេះដែរឬទេ?

បញ្ហាគឺថា បដិគ្គាហក Y មានសញ្ជាតិបរទេស។

មាត្រា ៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ញត្តអំពីការកម្រិតសមត្ថភាពរបស់ជនបរទេសក្នុងការធ្វើលទ្ធកម្មនូវសិទ្ធិ។ ជនជាតិបរទេស មិនអាចទទួលបាន ឬកាន់កាប់នូវសិទ្ធិមួយចំនួនដែលត្រូវបានកំណត់ឡើយ ក្នុងករណីដែលមានបញ្ញត្តិផ្សេងនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬសន្ធិសញ្ញា ឬ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិ។ មាត្រា ៤៤ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ចែងថា "ជនណាក៏ណា ទោះជាបុគ្គលក្តី ជាសមូហភាពក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។ មានតែរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលដែលមានសញ្ជាតិជាខ្មែរទេ ទើបមានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិលើដីធ្លី"។ ច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ ២០០២ ក៏មានមាត្រាស្រដៀងគ្នាដែរ។ គឺថា ជនជាតិបរទេស មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតិឲ្យមានកម្មសិទ្ធិលើដីធ្លីទេ។

សមាជិកមួយចំនួន គិតថា មាត្រា ១១៥៥ កថាខណ្ឌទី ៣ និង ទី ៤ គប្បីយកមកអនុវត្តដោយស្រដៀង។ តើគំនិតនេះ អាចទទួលយកបានដែរ ឬទេ?

វា មានការលំបាកក្នុងការបកស្រាយបែបនេះ ព្រោះកិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម គឺមានលក្ខណៈខុសពីសន្តតិកម្ម។

សន្តតិកម្ម ចាប់ផ្តើមដោយស្វ័យប្រវត្តិ នៅពេលមតកជនទទួលមរណភាព។ សន្តតិជនជៀសមិនផុតពីត្រូវទទួលបន្តនូវសិទ្ធិ និងកាតព្វកិច្ចរបស់មតកជន។ នៅក្នុងស្ថានភាពនេះ ប្រសិនបើសន្តតិជនដែលជាជនជាតិបរទេស បានទទួលចំណែកមត៌កតិចជាងសន្តតិជនដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ ដោយសារតែការហាមឃាត់ជនបរទេសមិនឲ្យមានកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុនោះវាហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌។ មាត្រា ១១៥៥ ចែងនូវបញ្ញត្តិជួយសង្គ្រោះលើភាពអយុត្តិធម៌នេះឡើងរវាងសន្តតិជនដែលមានសញ្ជាតិខ្មែរ និង សន្តតិជនជនជាតបរទេស។

ផ្ទុយទៅវិញ ប្រទានកម្ម គឺជាសកម្មភាពស្ម័គ្រចិត្ត។ ប្រសិនបើទាយក មានបំណងចង់ឲ្យ

ដីរបស់ខ្លួនទៅជនបរទេស គាត់អាចជ្រើសរើសវិធីផ្សេងទៀតបាន។ ឧទាហរណ៍ គាត់អាចលក់ដីនោះដោយស្ម័គ្រចិត្ត ហើយយកប្រាក់ដែលបានមកពីការលក់នេះ ឲ្យទៅជនបរទេសនោះ ជំនួសការឲ្យដីនោះទៅជនបរទេសដោយផ្ទាល់។

សរុបមក កិច្ចសន្យាប្រទានកម្ម ត្រូវទុកជាមោឃៈ និង មិនមានវិធីណាអាចឲ្យបដិគ្គាហក ដែលជាជនបរទេស ក្នុងការធ្វើលទ្ធកម្មលើសិទ្ធិទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក គង់ តារាឆាត

សំណួរ ៧

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	កាតព្វកិច្ច កិច្ចសន្យា និងអំពើអនីត្យានុកូល
ប្រធានបទ	បុគ្គលដទៃនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៧២៩ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	តើ "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ សំដៅទៅលើបុគ្គលណា ? តើញាតិលោហិត សាខាញាតិ ញាតិពន្ធ សហព័ទ្ធ គឺជា "បុគ្គលដទៃ" ដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

"បុគ្គលដទៃ" គឺសំដៅលើបុគ្គលផ្សេងក្រៅខ្លួនឯងផ្ទាល់។

ញាតិគឺជាបុគ្គលឯករាជ្យ ទោះបីជាញាតិខ្លះមានទំនាក់ទំនងញាតិភាព (ដូចជាសហព័ទ្ធ) ជិតជាងញាតិផ្សេងទៀតក៏ដោយ។ តាមលក្ខណៈទ្រឹស្តី បុគ្គលម្នាក់មិនតែងតែមានកាតព្វកិច្ចបំពេញកិច្ចការរបស់ញាតិរបស់ខ្លួនឡើយ។ ដូច្នេះ ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល អាចកើតមានឡើង ទោះជានៅក្នុងចំណោមញាតិក៏ដោយ។

ក៏ប៉ុន្តែ សហព័ទ្ធមានកាតព្វកិច្ចត្រូវសហការ និងជួយសង្គ្រោះគ្នាទៅវិញទៅមក (មាត្រា ៩៦៦)។ សមាជិកគ្រួសារត្រូវសង្គ្រោះគ្នាទៅវិញទៅមក (មាត្រា ៩៨៣ កថាខណ្ឌទី ១)។ ដូច្នេះ នៅពេលបុគ្គលម្នាក់គ្រប់គ្រងកិច្ចការរបស់សហព័ទ្ធ ឬសមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្លួន សកម្មភាពនេះនឹងចាត់ទុកថាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងទំហំនៃកាតព្វកិច្ចទាំងនេះ នៅក្នុងករណីជាច្រើន។ នៅក្នុងន័យនេះ ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនសូវកើតមានឡើងនៅក្នុងចំណោមញាតិទេ ប៉ុន្តែវាកើតមានឡើងច្រើនជាមួយនឹងជនដែលមិនមែនជាញាតិ។ នេះដោយសារញាតិមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ ដែលវាមានន័យថាលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនបានបំពេញ ហើយការមិនបំពេញលក្ខខណ្ឌនេះ គឺមិនមែនដោយសារញាតិ មិនមែនជា "បុគ្គលដទៃ" នៅក្នុងមាត្រា ៧២៩ នោះទេ។

នៅពេលដែលគិតអំពីអត្ថិភាពនៃកាតព្វកិច្ច យើងមិនគួរគិតថាការទទួលខុសត្រូវខាងផ្នែកសីលធម៌របស់ញាតិ មានលក្ខណៈដូចគ្នានឹងកាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់របស់ញាតិនោះទេ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២១ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក គង់ តារាឆាត

សំណួរ ៨

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល
ប្រធានបទ	ការទាមទារសោហ៊ុយ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៧៣៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	១. មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពីសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងសោហ៊ុយវិញរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ កថាខណ្ឌនេះ អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទាមទារសាមីខ្លួនសងវិញនូវសោហ៊ុយគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សោហ៊ុយចំណាយសម្រាប់គ្រប់គ្រងមនុស្ស មិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូលទេ។ តើបញ្ញត្តិណា ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះសោហ៊ុយដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលបានចំណាយក្នុងការគ្រប់គ្រងមនុស្ស? ២. អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ទទួលរងការខូចខាតដោយសារការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលនោះ។ តើគាត់អាចទាមទារសំណងការខូចខាតពីសាមីខ្លួនបានដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

សំណួរ ១

ជាដំបូង គឺគ្មានមាត្រាណាមួយនៃជំពូកទី ១៤ ដែលបែងចែកចំពោះ "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ" និង "ការគ្រប់គ្រងមនុស្ស" ដោយឡែកពីគ្នានោះទេ លើកលែងតែមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ ហើយនិយមន័យនៃពាក្យទាំងនោះ គឺមិនច្បាស់លាស់។

ក៏ប៉ុន្តែ យើងគិតថា ឧទាហរណ៍នៃ "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ" គឺមានជនណាម្នាក់បានជួសជុលផ្ទះរបស់អ្នកជិតខាងដើម្បីកុំឲ្យមានទឹកជ្រាបចូលតាមពិដាន នៅពេលដែលអ្នកជិតខាងនោះធ្វើដំណើរទៅឆ្ងាយពីផ្ទះ។ ហើយឧទាហរណ៍នៃ "ការគ្រប់គ្រងមនុស្ស" គឺថាជនណាម្នាក់បានមើលថែក្មេងដែលវង្វេងផ្លូវ។

សមាជិកភាគច្រើន គិតថា វាដូចជាអយុត្តិធម៌ និងមិនសមហេតុផលដែលថាការទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយចំណាយ អាចត្រូវបានទាមទារតែចំពោះសោហ៊ុយចំណាយនៃការគ្រប់គ្រងវត្ថុ។ សមាជិក បានលើកឡើងនូវគំនិតចំនួន ៤ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ប៉ុន្តែមិនមានសេចក្តីសន្និដ្ឋានជារួមនោះទេ។

គំនិត ១

ដោយមិនគិតពីពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៥ កថាខណ្ឌទី ១ ការទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយចាំបាច់ និង សោហ៊ុយបង្កើនតម្លៃ ត្រូវបានអនុញ្ញាតនូវរាល់ការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ។

ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងករណីក្មេងវង្វេងផ្លូវ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានទិញម្ហូប (វត្ថុ) សម្រាប់កុមារនោះ (បុគ្គល/មនុស្ស)។ នៅក្នុងករណីនៃការជួសជុលផ្ទះ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានជួសជុលផ្ទះ (វត្ថុ) ឲ្យអ្នកជិតខាង (បុគ្គល/មនុស្ស)។ តើអ្វីគឺជាភាពខុសគ្នាជាលក្ខណៈសារធាតុរវាងករណីទាំងពីរខាងលើ? ដូចករណីនេះ វាមានការលំបាកនៅក្នុងការបែងចែកប្រភេទទាំងពីរនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល។ នេះមានន័យថា ការបែងចែកប្រភេទនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល គឺមានលក្ខណៈមិនសមហេតុផល។

ជាងនេះទៅទៀត សមាជិកខ្លះ បាននិយាយថា ពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ អាចត្រូវបានគេបកស្រាយដោយរាប់បញ្ចូលនូវការគ្រប់គ្រងមនុស្ស បន្ថែមពីលើការគ្រប់គ្រងវត្ថុ។

ក៏ប៉ុន្តែ សមាជិកជាច្រើន បានគិតថា ពាក្យពេចន៍នៃមាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១ បញ្ញត្តអំពី "ការគ្រប់គ្រងវត្ថុ"។

គំនិត ២

គំនិតមួយទៀត គឺថាម្ចាស់សិទ្ធិនៅក្នុងករណីនៃការគ្រប់គ្រងមនុស្ស ត្រូវសងសោហ៊ុយដល់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល តាមរយៈសេចក្តីចម្រើនដោយឥតហេតុ (មាត្រា ៧៣៦ កថាខណ្ឌទី ១)។ គំនិតនេះ គិតថា នៅក្នុងករណីនៃការមើលថែក្មេង ម្តាយរបស់ក្មេងនោះ បានទទួលនូវសេចក្តីចម្រើន ព្រោះអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល បានបង់សោហ៊ុយចំណាយក្នុងការមើលថែក្មេងនោះជំនួសឲ្យម្តាយ។

ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយព្យាយាមនិងប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងនាមជាអ្នកគ្រប់គ្រងដោយសុចរិត តាមវិធីដែលសមរម្យជាងគេ ដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់សាមីខ្លួន (មាត្រា ៧២៩ កថាខណ្ឌទី ២)។ ដោយពិចារណាទៅលើករណីរបស់អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល សេចក្តីចម្រើនរបស់ម្ចាស់សិទ្ធិ ហាក់ដូចជាមាន "មូលហេតុតាមផ្លូវច្បាប់" ដោយខ្វះនូវលក្ខខណ្ឌនៃសេចក្តីចម្រើនដោយឥតហេតុ។

គំនិត ៣

ការសងសោហ៊ុយ ត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយផ្អែកលើ "គោលការណ៍សុចរិត និងស្មោះ

ត្រង់" (មាត្រា ៥)។

ក៏ប៉ុន្តែ គំនិតនេះ មិនបានពន្យល់ថាតើហេតុអ្វីបានជាគោលការណ៍នេះ ត្រូវយកមកអនុវត្ត និង ថាតើសិទ្ធិទាមទារឲ្យសងវិញនូវសោហ៊ុយ អាចត្រូវបានទាញចេញពីគោលការណ៍នេះ។

គំនិត ៤

ការសងសោហ៊ុយវិញ មិនត្រូវបានគេអនុញ្ញាតនៅក្នុងករណីនៃការគ្រប់គ្រងមនុស្ស ព្រោះគំនិតនីមួយៗ មានចំនុចខ្សោយជាច្រើន។

សំណួរ ២

ប្រសិនបើតាមការបកស្រាយពាក្យពេចន៍ដោយត្រង់ អ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារនូវការខូចខាត ដែលកើតឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលទេ លើកលែងតែការខូចខាតនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចំណាយចាំបាច់ ឬចំណាយបង្កើនតម្លៃសម្រាប់សាមីខ្លួន (មាត្រា ៧៣៤ កថាខណ្ឌទី ១)។ ប្រៀបធៀបនឹងមាត្រា ៦៨៦ និងមាត្រា ៧៣៤។ ការទាមទារសំណងនៃការខូចខាត មិនត្រូវបានបញ្ញត្តចំពោះការខូចខាតដែលបង្កឡើងនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃការគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាលទេ ផ្ទុយទៅវិញ វាត្រូវបានចែងយ៉ាងច្បាស់អំពីការខូចខាតដែលបង្កឡើងដោយការចាត់ចែងកិច្ចការអាណត្តិ (មាត្រា ៦៨៦ កថាខណ្ឌទី ៣)។ នេះ គឺជាសេចក្ដីសន្និដ្ឋានមួយដ៏សមរម្យ ព្រោះអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ធ្វើសកម្មភាពគ្រប់គ្រងដោយផ្អែកលើការជំរុញផ្លូវចិត្តខាងផ្នែកមនុស្សធម៌។

ក៏ប៉ុន្តែ មានគំនិតផ្ទុយពីនេះ។ ប្រសិនបើពិចារណាអំពីគោលបំណងនៃការគ្រប់គ្រងកិច្ចការ វាហាក់ដូចជាមានភាពសមរម្យ ដែលអ្នកគ្រប់គ្រងដោយឈឺឆ្អាល ត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យទាមទារសំណងការខូចខាតដែលកើតមាននៅក្នុងពេលគ្រប់គ្រង។ ចំណុចខ្សោយនៅក្នុងគំនិតនេះ គឺខ្វះនូវមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់តាមផ្លូវច្បាប់។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១២ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក គង់ តាពឆាត

សំណួរ ១១

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	ញាតិ
ប្រធានបទ	អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយញាតិពន្ធ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា៩៥២-១
សំណួរ	តើបងប្អូនប្រុសរបស់ប្តី អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយនឹងបងប្អូនស្រីរបស់ប្រពន្ធបានដែរឬទេ? ឧទាហរណ៍ **A** មានប្អូនប្រុស **X**។ **B** មានបងស្រី **Y**។ **A** រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B**។ តើ **X** អាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **Y** បានដែរឬទេ?
(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ) មាត្រា៩៥២ កថាខណ្ឌទី២ ចែងថា អាពាហ៍ពិពាហ៍ពុំអាចធ្វើបានឡើយ រវាងសាខាញាតិពន្ធនៅក្នុង៣ ថ្នាក់ រាប់ទាំងថ្នាក់ទី ៣ ផង។ តើ X និង Y ក្លាយជាញាតិពន្ធនឹងគ្នាក្រោយពេល A និង B រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដែរឬទេ? មិនមានបញ្ញត្តិណាមួយចែងពីនិយមន័យនៃពាក្យ "ញាតិពន្ធ" ទេ ប៉ុន្តែវាគួរតែអាចបកស្រាយបានថាជាញាតិលោហិតរបស់សហព័ទ្ធ។ ក្នុងករណីនេះ X គឺជាញាតិពន្ធរបស់ B ហើយ Y គឺជាញាតិពន្ធរបស់ A ក្រោយពេល A និង B រៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យោងតាមការបកស្រាយរបៀបនេះ X និង **Y** មិនមានទំនាក់ទំនងញាតិនឹងគ្នាទេ។ ដូចនេះ មាត្រា ៩៥១ កថាខណ្ឌទី ១ មិនយកមកអនុវត្តចំពោះ **X** និង **Y** ទេ ហើយពួកគេអាចរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍បាន។	

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ២២ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣
សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក កេត សុជាតិ

សំណួរ ១២

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ – អាពាហ៍ពិពាហ៍
ប្រធានបទ	មោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៩៥៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ៣ ចំណុច (ក) នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល
សំណួរ	១. សូមពន្យល់ចំណុច (ខ) នៃមាត្រា ៩៥៨ ២. តើអ្នកណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍? តើមានអាជ្ញាយុកាលរំលត់សិទ្ធិនេះដែរឬទេ? ៣. **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **B** ប៉ុន្តែពួកគាត់ មិនបានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។ ក្រោយមក **A** បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ **C** ហើយពួកគាត់បានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្របច្បាប់។ តើ **C** ឬ A មានសិទ្ធិលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** ដែរឬទេ? ៤. ចុះចំពោះបញ្ហាទាក់ទងនឹងកូន និងការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលត្រូវសម្រេចនៅពេលមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង **A** និង **B** នៅក្នុងសំណួរ ៣ ?

<u>សំនួរ ១</u>

ជាទូទៅ នីតិវិធីនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ គឺមាន៤ដំណាក់កាល។ (មាត្រា ៩៥៥ កថាខណ្ឌទី ១)

i. ការដាក់ពាក្យសុំ

ii. ការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ

iii. ការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍

iv. ការចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍

ប្រសិនបើនីតិវិធីណាមួយនៅក្នុងចំណោមនីតិវិធីទាំងបួនខាងលើ មិនត្រូវបានធ្វើឡើងទេ នោះអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ។ (វាក្យខណ្ឌទី ១ នៃមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច (ខ)) ឧទាហរណ៍ អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ប្រសិនបើមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន ចេញសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ភ្លាម ក្រោយពេលដែលភាគីដាក់ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលនៃការជូនដំណឹងជាសាធារណៈ និងការចុះកិច្ចសន្យាអាពាហ៍ពិពាហ៍។

ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមានវិការៈនីតិវិធីបន្តិចបន្តួច នោះអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅតែមានសុពលភាពដដែល។ (វាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច (ខ)) ឧទាហរណ៍វិការៈនីតិវិធីមានបន្តិចបន្តួច ហើយអាពាហ៍ពិពាហ៍អាចចាត់ទុកថាមានសុពលភាព នៅពេលដែលអនីតិជន បានដាក់ពាក្យសុំរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយមិនមានការយល់ព្រមពីអ្នកមានអំណាចមេបា ឬអ្នកអាណាព្យាបាលសម្រាប់អនីតិជន ហើយបន្ទាប់មកមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន បានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយច្រឡំប្រហែស បន្ទាប់ពីនីតិវិធីទាំងនោះ។ ឧទាហរណ៍មួយទៀតនៃវិការៈបន្តិចបន្តួច គឺថាមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋានបានចុះបញ្ជីអាពាហ៍ពិពាហ៍នៅថ្ងៃទី ៨ នៃការជូនដំណឹងជាសាធារណៈដែលវាគប្បីត្រូវធ្វើការជូនដំណឹងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃ។ អំឡុងពេលនៃការជូនដំណឹងមិនគ្រប់បែបនេះ អាចចាត់ទុកជាវិការៈបន្តិចបន្តួច។

សំណួរ ២

អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលអាចលុបចោលបាន ត្រូវក្លាយជាមោឃៈ តាមរយៈពាក្យសុំរបស់ភាគីដែលមានសិទ្ធិលុបចោល។ (មាត្រា ៩៦០-៩៦៣) ប៉ុន្តែ អាពាហ៍ពិពាហ៍ដែលមោឃៈ ជាទូទៅត្រូវបានចាត់ទុកថាមោឃៈ ដោយមិនចាំបាច់មានការធ្វើសកម្មភាពអ្វីមួយទេ ដរាបណាមានហេតុដែលបានកំណត់ នៅក្នុងមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច (ក) និង (ខ)។ ដូចនេះ មិនមានភាពចាំបាច់ក្នុងការពិចារណាអំពីនរណាមានសិទ្ធិមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍នេះ និង អាជ្ញាយុកាលរលត់សិទ្ធិ។

ជាការពិត មាត្រា ៣ ចំណុច (ក) នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹង ឋានៈបុគ្គលចែងអំពីបណ្តឹង "ទាមទារឲ្យបញ្ជាក់" អំពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍ តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៥៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ប៉ុន្តែមិនចែងអំពីបណ្តឹង "ទាមទារឲ្យមោឃភាព" អាពាហ៍ពិពាហ៍ទេ។

តើនរណាមានសិទ្ធិដាក់ពាក្យបណ្តឹងនេះ?

មាត្រា ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គលចែងថា ច្បាប់នេះមានគោលដៅបញ្ញត្តនូវករណីពិសេសនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី ចំពោះនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល។ ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល មិនបានចែងនូវបញ្ញត្តិពិសេសណាមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះទេ ហើយមាត្រា ១៣ នៃច្បាប់នេះ មិនបានកំណត់ថា មាត្រា ៧៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មិនត្រូវយកមកអនុវត្តឡើយ។ ដូច្នេះ ថាតើនរណាអាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងបាន គឺផ្អែកទៅលើបញ្ញត្តិទូទៅនៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ ជាពិសេស នេះ គឺជាបញ្ហាជាប់ទាក់ទងនឹងមាត្រា ៧៤ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។

យោងតាមមាត្រា ៧៤ មានតែជនដែលមានផលប្រយោជន៍ក្នុងបណ្តឹងប៉ុណ្ណោះដែល

អាចដាក់ពាក្យបណ្ដឹងបាន។

អង្គហេតុនៅក្នុងសំណួរទី ៣ គឺជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អក្នុងការពិចារណាលើបញ្ហានេះ។

<u>សំណួរ ៣</u>

អាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ តាមមាត្រា ៩៥៨ ចំណុច (ខ) ដោយសារតែមិនបានបំពេញនូវលក្ខខណ្ឌចាំបាច់។ បន្ទាប់មក តើ C ត្រូវបានគេអនុញ្ញាតឲ្យលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពិពាហ៍ពិពាហ៍ដែរឬទេ? ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត តើ C មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការដាក់បណ្ដឹងបញ្ជាក់មោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ដែរឬទេ?

ប្រសិនបើយើងពិនិត្យមើលករណីនេះតែមួយភ្លែត C ហាក់ដូចជាគ្មានផលប្រយោជន៍ក្នុងការលើកឡើងពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ព្រោះគាត់គឺជាប្រពន្ធស្របច្បាប់របស់ A។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B មិនទាន់ត្រូវបានបញ្ជាក់នោះសិទ្ធិ និង កាតព្វកិច្ចដោយផ្អែកលើអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ហាក់ដូចជាកើតមានឡើង។ ឧទាហរណ៍ A និង B មានទំនាក់ទំនងអនីតិសង្វាសដូចជាប្ដីប្រពន្ធ ។ សន្តតិកម្ម ក៏មានអានុភាពដែរ។

ដូច្នេះ យើងគិតថា C និង A ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យដាក់បណ្ដឹងបញ្ជាក់ពីមោឃភាពអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B។

ទាក់ទងនឹងបណ្ដឹងនេះ C ត្រូវដាក់ពាក្យបណ្ដឹងបញ្ជាក់ពីមោឃភាពនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាង A និង B ដែលមាន A និង B ជាចុងចម្លើយ ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៦ កថាខណ្ឌទី ២ នៃច្បាប់ស្ដីពីនីតិវិធីបណ្ដឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល ផ្ទុយទៅវិញ ចុងចម្លើយ គឺមានតែ B នៅពេលដែល A ជាអ្នកដាក់ពាក្យបណ្ដឹង ដោយផ្អែកលើមាត្រា ៦ កថាខណ្ឌទី ១។

<u>សំណួរ ៤</u>

មិនមានបញ្ញត្តិនៃមាត្រាណាមួយ ចែងដោយផ្ទាល់ក្នុងការគ្រប់គ្រងទៅលើកូន និង ទ្រព្យសម្បត្តិទេ ផ្ទុយទៅវិញមាត្រា ៩៦៤ ចែងតែអំពីអានុភាពនៃមោឃភាព។ តើយើងត្រូវពិចារណាទៅលើបញ្ហានេះយ៉ាងដូចម្ដេច?

ឧបមាថា A និង B មានកូនម្នាក់ គឺ D។

ដោយសារតែរអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ A និង B ត្រូវទុកជាមោឃៈ តាំងពីដំបូងនោះ មាត្រា ៩៨៨ មិនត្រូវមកអនុវត្តឡើយ។ ដូច្នេះ A មិនត្រូវបានគេសន្មតថាជាឪពុករបស់ D ទេ ហើយក៏មិនមានអំណាចមេបាលើ D ដែរ ផ្ទុយទៅវិញ B គឺជាម្ដាយ (មាត្រា ៩៨៧) និងមានអំណាច

មេបាលើ D ។ ក៏ប៉ុន្តែប្រសិនបើ A ចុះបញ្ជីខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ជាឪពុករបស់ D នៅក្នុងសំបុត្រកំណើតរបស់ D ដោយមានហត្ថលេខា និង ស្នាមមេដៃ នោះ A ត្រូវបានចាត់ទុកថាបានទទួលស្គាល់ D ។ (មាត្រា ៩៩៨)

ចំពោះការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិវិញ? ប្រសិនបើ A និង B ត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាប្តីប្រពន្ធរស់នៅជាមួយគ្នាជាអនិតិសង្វាស ដែលមានន័យថាគឺជាបុរសស្ត្រីរស់នៅជាមួយគ្នាជាប្តីប្រពន្ធ ដោយមិនបានបំពេញនីតិវិធីនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី បញ្ហានេះ គឺអាស្រ័យទៅលើបញ្ញត្តិអំពីទ្រព្យសម្បត្តិនៃប្តីប្រពន្ធស្របច្បាប់ ត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះប្តីប្រពន្ធដែលរស់នៅជាមួយគ្នាជាអនីតិសង្វាសដែរឬទេ។ យើងនឹងមិនពិភាក្សាអំពីបញ្ហានេះទេ ព្រោះអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមបែបអនីតិសង្វាស គឺជាបញ្ហាផ្លូវច្បាប់ដ៏ធំមួយ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ០១ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយ លោក គង់ តារាឆាត

សំណួរ ១៥

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ
ប្រធានបទ	ការលែងលះ អ្នកមានអំណាចមេបា
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១០៣៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ១៨២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល
សំណួរ	តើតុលាការត្រូវសម្រេចអំពីអ្នកមានអំណាចមេបាដែរឬទេ ប្រសិនបើភាគីទាំងសងខាង មិនបានស្នើសុំឲ្យកំណត់ពីការគ្រប់គ្រងកូននៅក្នុងបណ្តឹងលែងលះ?

១. គោលការណ៍ "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី"

នៅក្នុងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធម្មតា តុលាការត្រូវសម្រេចតែការទាមទារដែលភាគីទាមទារឲ្យទៅក្រុមជំនុំជម្រះ។ តុលាការមិនអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យទៅលើចំណុចដែលភាគីមិនបានលើកឡើងទេ។ គោលការណ៍នេះ ត្រូវបានគេឲ្យឈ្មោះថា "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី" ដែលមានចែងនៅក្នុង មាត្រា ១៨២ កថាខណ្ឌទី ២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋ។

២. លក្ខណៈនៃការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបា

ក៏ប៉ុន្តែ នីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល មានបញ្ញត្តិលើកលែងទៅនឹងគោលការណ៍នេះ។ គោលការណ៍ "សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគី" គឺត្រូវបានកម្រិតនៅក្នុងបញ្ហាមួយចំនួន។ មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល ចែងថា ប្រសិនបើតុលាការចេញសាលក្រម ឬសាលដីកាដែលទទួលស្គាល់ការទាមទាររបស់ដើមចោទនៅក្នុងបណ្តឹងទាមទារលុបចោលនូវចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬលែងលះគ្នា តុលាការត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបាដោយឆន្ទានុសិទ្ធិ។ នេះ មានន័យថាតុលាការអាចនិងគប្បីកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបាដោយមិនចាំបាច់មានការទាមទាររបស់ភាគី។ នៅក្នុងន័យនេះ តុលាការធ្វើសកម្មភាពយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល។

មូលហេតុ គឺប្រសិនបើអ្នកមានអំណាចមេបា មិនត្រូវបានគេកំណត់នៅពេលលែងលះទេ នោះអំណាចមេបា មិនត្រូវបានគេអនុវត្ត ហើយវានឹងធ្វើឲ្យមានគុណវិបត្តិដល់កុមារ ទាក់ទងនឹងការអប់រំ ការរស់នៅ ជាដើម។ ដូច្នេះ ការកំណត់អំពីអ្នកមានអំណាចមេបានៅក្នុងករណីលែង

លះ គឺមានសារសំខាន់ណាស់។

៣. ភាពខុសគ្នានឹងការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ

ការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិនៅពេលលែងលះ គឺមានលក្ខណៈខុសគ្នាពីការកំណត់អ្នកមានអំណាចមេបា។ ការយឺតយ៉ាវ ឬ ការមិនកំណត់ពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ គឺមានផលប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ភាគីតែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ គោលការណ៍សិទ្ធិចាត់ចែងរបស់ភាគីត្រូវយកមកអនុវត្តនៅក្នុងករណីនេះ។ មាត្រា ២២ កថាខណ្ឌទី ១ នៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីបណ្តឹងទាក់ទងនឹងឋានៈបុគ្គល អនុញ្ញាតឲ្យតុលាការធ្វើការវិនិច្ឆ័យអំពីការបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិ នៅពេលដែលភាគីធ្វើការទាមទារ។ ជាងនេះទៅទៀត ភាគីត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើការទាមទារបែងចែកទ្រព្យសម្បត្តិដោយឯកឯង តាមរយៈនីតិវិធីរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង (មាត្រា ២ ចំណុច ៤-៦ នៃឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់ស្តីពីនីតិវិធីនៃរឿងក្តីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្តឹង)។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោក គង់ តាពជាត

សំណួរ ១៧

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	សន្តតិកម្ម
ប្រធានបទ	សន្តតិកម្ម និង មតកសាសន៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ៩៨៨ កថាខណ្ឌទី ១, ៩៩៣, ១១៤៩ កថាខណ្ឌទី ១, ១១៥៦ កថាខណ្ឌទី ១, ១១៦១ កថាខណ្ឌទី ១, ១២៣០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ខ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	X (បុរស) បានរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ជាមួយ Y (ស្ត្រី) ហើយមានកូនចំនួន ៦ នាក់។ នៅក្រោយពេលដែល Y ទទួលមរណភាព X បានរស់នៅជាមួយនឹង Z ជាលក្ខណៈ អនីតិសង្វាស។ X និង Z មានកូនចំនួន ២ នាក់។ X ទទួលមរណភាព។ ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់របស់ X ដែលមាននៅពេលមរណភាព គឺដីមួយកន្លែង។ (សំណួរ) ១. តើអ្នកណាគឺជាសន្តតិជននៅក្នុងករណីនេះ? ២. X បានធ្វើមតកសាសន៍នៅមុនពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ នៅក្នុងមតកសាសន៍ X បានសរសេរថា ខ្លួនឲ្យដីទៅ Z និង កូន ២ នាក់។ តើកូនទាំង ៦ នាក់ អាចធ្វើសន្តតិកម្មលើដីរបស់ X បានដែរឬទេ? ៣. Z បានខ្ចីលុយអ្នកដទៃសម្រាប់បង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ដោយសារតែ X ធ្លាក់ខ្លួនឈឺនៅពេលគាត់ទទួលមរណភាព។ តើការណ៍នេះជះឥទ្ធិពលដល់ការចែកមត៌កដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

សំណួរ ១

កូន និងប្រពន្ធដែលនៅរស់របស់មតកជន គឺជាសន្តតិជន នៅពេលដែលមតកជនទទួលមរណភាព (មាត្រា ១១៤៩ កថាខណ្ឌទី ១, ១១៥៦ កថាខណ្ឌទី ១ និង មាត្រា ១១៦១ កថាខណ្ឌទី ១)។ ក៏ប៉ុន្តែ "កូន" និង "ប្រពន្ធ" ត្រូវតែកូន និងប្រពន្ធស្របច្បាប់។

Y បានទទួលមរណភាព នៅមុនពេល X ទទួលមរណភាព។ ដូច្នេះ Y គឺមិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X ទេ។

កូនទាំង ៦ នាក់របស់ X និង Y គឺជាកូនស្របច្បាប់របស់ X។ ដូច្នេះ កូនទាំង ៦ នាក់នោះ គឺជាសន្តតិជនរបស់ X។

ប្រពន្ធដែលរស់នៅជាមួយគ្នាជាលក្ខណៈអនីតិសង្វាស មិនមែនជាប្រពន្ធស្របច្បាប់ទេ។ ដូច្នេះ Z មិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X។

កូន ២ នាក់របស់ X និង Z គឺមិនមែនជាកូនស្របច្បាប់របស់ X ទេ ប្រសិនបើ X មិនបានទទួលស្គាល់ (មាត្រា ៩៩៣) ព្រោះកូនទាំងពីរនាក់នេះ មិនត្រូវសន្មតថាជាកូនស្របច្បាប់របស់ X តាមរយៈមាត្រា ៩៨៨ កថាខណ្ឌទី ១ ទេ។ ដូច្នេះ កូនទាំង ២ របស់ X និង Z អាចក្លាយជាសន្តតិជនរបស់ X លុះត្រាតែ X ទទួលស្គាល់កូនទាំងពីរនោះ។

សំណួរ ២

ទ្រព្យសម្បត្តិពាក់កណ្តាលរបស់ X គឺជាភាគបម្រុងរបស់កូនទាំង ៦ នាក់ ដែលជាបច្ចាញាតិផ្ទាល់ (មាត្រា ១២៣០ កថាខណ្ឌទី ១ ចំណុច ខ)។ ខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍របស់ X បានបំពានទៅភាគបម្រុងនៃកូនទាំង ៦ នាក់ ព្រោះដីនោះ គឺជាមតិក។

ដូច្នេះ កូនទាំង ៦ នាក់ មានសិទ្ធិទាមទារឲ្យកាត់បន្ថយដើម្បីបង្គ្រប់ភាគបម្រុង ពី Z និងកូនទាំង ២ នាក់។ ជាលទ្ធផលនៃការកាត់បន្ថយ កូនទាំង ៦ នាក់ អាចទទួលបានដីផងដែរ។

សំណួរ ៣

ដូចដែលមានរៀបរាប់ខាងលើ Z មិនមែនជាសន្តតិជនរបស់ X ទេ។ ដូច្នេះ គាត់ មិនអាចចូលរួមនូវការបែងចែកមតិកទេ ទោះបីជាគាត់ បានបង់ថ្លៃព្យាបាលរបស់ X ក៏ដោយ។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣
សួរសំណួរដោយលោក ជា សុខហៀង
សរសេរបាយការណ៍ដោយលោក ហ៊ីរ៉ូមិ តាកាជី ជាទីប្រឹក្សាច្បាប់របស់ទីភ្នាក់ងារ JICA

សំណួរ ១៨

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	សន្តតិកម្ម
ប្រធានបទ	មតកសាសន៍មិនមានកាលបរិច្ឆេទ
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១១៧០ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	មានមតកសាសន៍ចំនួន ២ ដែលមតកជន P បានសរសេរ។ កាលបរិច្ឆេទត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយ (មតកសាសន៍ ២) ប៉ុន្តែ មិនត្រូវបានសរសេរនៅក្នុងមតកសាសន៍មួយទៀត (មតកសាសន៍ ១)។ មតកសាសន៍ ១ កំណត់ថា មតកជនឲ្យដីទៅ A រថយន្តទៅ B និង ម៉ូតូទៅ C។ ក៏ប៉ុន្តែ មតកសាសន៍ ២ កំណត់ថាឲ្យដីទៅ X និង រថយន្តទៅ Y ហើយមិនបានលើកឡើងពីម៉ូតូឡើយ។ តើមតកសាសន៍ ១ មានសុពលភាពដែរឬទេ?

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

ខ្ញុំនឹងឲ្យ

ដីទៅ A

រថយន្តទៅ B

ម៉ូតូទៅ C

(ហត្ថលេខារបស់ P)

ខ្ញុំនឹងឲ្យ

ដីទៅ X

រថយន្តទៅ Y

xx.yy.2013

(ហត្ថលេខារបស់ P)

ការវិភាគ

វាក្យខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ បានចែងថា មតកសាសន៍ដែលគ្មានការចុះថ្ងៃខែឆ្នាំ ត្រូវចាត់ទុកថាមានសុពលភាព លុះត្រាតែមតកសាសន៍នោះ មិនផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ផ្សេងទៀតដែលបានធ្វើដោយម្ចាស់បណ្តាំដូចគ្នា។ ដូច្នេះ ចំណុចអំពីរថយន្ត និងដីនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ គឺមិនមានសុពលភាពទេ ព្រោះចំណុចទាំងនេះ បានបង្ហាញឲ្យឃើញច្បាស់ថាគឺវាផ្ទុយនឹងចំណុចដែលបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ ២។ ក៏ប៉ុន្តែមាត្រានេះ មិនបានផ្តល់

ចម្លើយដោយផ្ទាល់ទៅលើសុពលភាពនៃចំណុចដែលទាក់ទងនឹងម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ទី ១។ យើងត្រូវធ្វើការពិចារណាទៅលើចំណុចពីរទាក់ទងនឹងការបកស្រាយមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២។

ដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើ ចំណុចអំពីដី និងរថយន្ត គឺមានភាពផ្ទុយគ្នារវាងមតកសាសន៍ទាំងពីរ។ ដូច្នេះ តើមតកសាសន៍ទី ១ ទាំងមូលត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈឬទេ? និយាយជារួម តើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈដោយសារមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ ដែរឬទេ ទោះបីជាមានតែខ្លឹមសារមួយផ្នែកផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍មានកាលបរិច្ឆេទ ? (បញ្ហាទី ១)

ប្រសិនជាចម្លើយ បដិសេធ នោះសុពលភាពនៃមតកសាសន៍នឹងត្រូវបានកំណត់ដោយផ្អែកទៅតាមចំណុចនីមួយៗ។ មតកសាសន៍ទី ១ បានកំណត់ថា ឲ្យម៉ូតូទៅ C ផ្ទុយទៅវិញ មតកសាសន៍ទី ២ មិនបានកំណត់អំពីចំណុចនេះទេ។ តើចំណុចនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ ផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ ២ អំពីការចាត់ចែងម៉ូតូដែរឬទេ? ជារួម តើចំណុចអំពីទ្រព្យសម្បត្តិជាក់លាក់ណាមួយនៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកថាផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ នៅពេលដែលចំណុចនោះមិនបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ? (បញ្ហាទី ២)

បញ្ហាទី ១

តើខ្លឹមសារទាំងមូលនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈដោយសារមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ ដែរឬទេ ទោះបីជាមានតែខ្លឹមសារមួយផ្នែកផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍មានកាលបរិច្ឆេទ ?

មាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ មិនមានចែងអំពីចំណុចនេះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ មាត្រា ១១៨៩ កថាខណ្ឌទី ២ បញ្ញត្តថា បើមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើក្រោយនេះ មានភាពផ្ទុយគ្នានឹងមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើមុន ត្រូវចាត់ទុកថាមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើក្រោយនេះ បានលុបចោលមតកសាសន៍ដែលបានធ្វើមុន ចំពោះផ្នែកដែលផ្ទុយគ្នានោះ។ នេះ មានន័យថា ខ្លឹមសារនៃមតកសាសន៍ទាំងមូលមិនត្រូវបានចាត់ទុកជាមោឃៈទេ នៅពេលមតកសាសន៍ពីរ ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ ផ្ទុយគ្នាដោយផ្នែក។ គំនិតគ្រឹះនៃមាត្រានេះ គឺថាឆន្ទៈរបស់មតកជនក្នុងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួន នៅក្នុងមតកសាសន៍ គឺត្រូវតែគោរពឲ្យបានច្រើនតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។ គំនិតនេះ អាចត្រូវបានគេយកមកអនុវត្តផងដែរ នៅពេលពិចារណាអំពីសុពលភាពនៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ។

ដូច្នេះ មានតែផ្នែកដែលផ្ទុយគ្នានៃមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ គឺត្រូវទុកជាមោឃៈ ដោយយោងទៅលើមាត្រា ១១៧០ កថាខណ្ឌទី ២ នៅពេលដែលមានខ្លឹមសារមួយផ្នែកផ្ទុយគ្នានឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ។

បញ្ហាទី ២

តើចំណុចអំពីទ្រព្យសម្បត្តិជាក់លាក់ណាមួយ នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមិនមានកាលបរិច្ឆេទ ត្រូវចាត់ទុកថាផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ នៅពេលដែលចំណុចនោះមិនបានកំណត់នៅក្នុងមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ?

គឺអាចមានគំនិតចំនួន ២។

គំនិតទី ១ គឺថា មតកសាសន៍ទី ២ មិនផ្ទុយគ្នាទេ នៅពេលដែលមតកសាសន៍មិនមានកាលបរិច្ឆេទចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ ប៉ុន្តែមតកសាសន៍ដែលមានកាលបរិច្ឆេទ រក្សាភាពស្ងៀមស្ងាត់អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យនោះ។ ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀត ការស្ងៀមស្ងាត់ មិនមែនជាផ្នែកនៃមតកសាសន៍ទេ។ នៅពេលអនុវត្តតាមគំនិតនេះ ចំណុចអំពីម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ គឺមានសុពលភាព។

គំនិតទី ២ គឺថាភាពស្ងៀមស្ងាត់ទាក់ទងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិមួយចំនួន មានន័យថាមតកជនមានបំណងចង់ចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិនោះតាមបញ្ញត្តិនៃសន្តិតកម្មតាមច្បាប់។ គំនិតនេះគិតថាភាពស្ងៀមស្ងាត់អំពីការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិ គឺនៅតែជាផ្នែកមួយនៃមតកសាសន៍។ នៅពេលអនុវត្តតាមគំនិតនេះ ចំណុចអំពីការចាត់ចែងម៉ូតូនៅក្នុងមតកសាសន៍ទី ១ គឺត្រូវទុកជាមោឃៈ ព្រោះចំណុចនេះ ផ្ទុយនឹងមតកសាសន៍ ២ ដែលមតកជនបង្ហាញឆន្ទៈរបស់ខ្លួនថា ម៉ូតូនោះត្រូវធ្វើសន្តតិកម្មបន្តដោយផ្អែកលើបញ្ញត្តិនៃសន្តតិកម្មដោយច្បាប់។

សមាជិកទាំងអស់ គាំទ្រគំនិតទី ១។

សន្និដ្ឋាន

ដោយយោងលើមតិភាគច្រើនរបស់សមាជិកក្រុមការងារ ចំណុចអំពីដី និងរថយន្តនៅក្នុងមតកសាសន៍ ១ ត្រូវចាត់ទុកជាមោឃៈ ប៉ុន្តែចំណុចអំពីម៉ូតូ គឺមានសុពលភាព។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត

សំណួរ ១៩

ច្បាប់	ក្រមរដ្ឋប្បវេណី
ប្រភេទ	គ្រួសារ
ប្រធានបទ	ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍
មាត្រាពាក់ព័ន្ធ	មាត្រា ១២១៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី
សំណួរ	សូមពន្យល់អំពីនីតិវិធីនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍។

(ការពិភាក្សានៅក្នុងក្រុមការងារ)

១. គោលបំណងនៃការពិនិត្យ

គោលបំណងនៃការពិនិត្យមតកសាសន៍ (មាត្រា ១២១៣) គឺដើម្បីបញ្ជាក់អំពីអត្ថិភាព និងលក្ខខណ្ឌនៅក្នុងមតកសាសន៍។ វា មិនមែនធ្វើឡើងសម្រាប់បញ្ជាក់ថាតើមតកសាសន៍នេះមានសុពលភាពនោះទេ។

២. តើមតកសាសន៍ប្រភេទណាខ្លះដែលត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់?

រាល់ប្រភេទមតកសាសន៍ត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់ លើកលែងតែមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត (មាត្រា ១២១៣ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី២)។ ជាធម្មតា ច្បាប់ដើមនៃមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត គឺត្រូវបានរក្សាទុកនៅការិយាល័យរបស់សារការី។ ដូច្នេះ វាមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការស្វែងរកច្បាប់ដើមនៃលិខិតមតកសាសន៍ ហើយគេមិនអាចក្លែងបន្លំខ្លឹមសារនៅក្នុងលិខិតមតកសាសន៍នោះបានទេ។ នេះ គឺជាមូលហេតុ មតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូត មិនចាំបាច់ធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់នៅតុលាការ។

ក៏ប៉ុន្តែ មតកសាសន៍ដោយលិខិតសំងាត់ (មាត្រា ១១៧៥) គឺមិនមែនជាមតកសាសន៍ដែលធ្វើឡើងដោយលិខិតយថាភូតទេ ព្រោះបុគ្គលដែលបានសរសេរមតកសាសន៍នេះ គឺជាមតកជន ទោះបីជាលិខិតនេះ បានដាក់ជូនទៅសារការី ហើយ សារការីបានចុះហត្ថលេខាក៏ដោយ។ ដូច្នេះ វាគប្បីធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់។

៣. តើនរណាគឺជាអ្នកដាក់ពាក្យសុំពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍?

- អ្នកថែរក្សាគ្រប់គ្រងលិខិតមតកសាសន៍
- សន្តតិជន ឬ ជនដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត ដែលបានរកឃើញលិខិតមតកសាសន៍ ប្រសិនបើគ្មានអ្នកថែរក្សាគ្រប់គ្រង

៤. នីតិវិធីនៅតុលាការ

ការពិនិត្យបញ្ជាក់មតកសាសន៍ ត្រូវធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើនីតិវិធីនៃរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្ដឹង (មាត្រា ១-១ ឧបសម្ព័ន្ធ ៥-៥ នៃច្បាប់ស្ដីពីនីតិវិធីនៃរឿងក្ដីរដ្ឋប្បវេណីដែលមិនមែនជាបណ្ដឹង)

① បុគ្គលដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការដាក់ពាក្យសុំ គប្បីដាក់ពាក្យសុំទៅតុលាការនៃទីកន្លែងដែលចាប់ផ្ដើមសន្តតិកម្មនោះ។ ពាក្យសុំ គប្បីបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់អំពីកាលបរិច្ឆេទនៃការចាប់ផ្ដើមសន្តតិកម្ម (ថ្ងៃដែលមតកជនបានទទួលមរណភាព) ព្រោះពាក្យសុំឲ្យពិនិត្យមតកសាសន៍ត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្រោយព្រឹត្តការណ៍នោះតែប៉ុណ្ណោះ (មាត្រា ១២១៣ កថាខណ្ឌទី ១)។

នៅក្នុងនីតិវិធីនេះ មិនចាំបាច់មានភាគីម្ខាងទៀតទេ។

② តុលាការ ត្រូវកំណត់កាលបរិច្ឆេទដើម្បីធ្វើការពិនិត្យ និង កោះហៅសន្តតិជន និងជនដែលមានពាក់ព័ន្ធផលប្រយោជន៍។

③ នៅកាលបរិច្ឆេទនៃការពិនិត្យបញ្ជាក់ តុលាការត្រូវធ្វើការពិនិត្យបញ្ជាក់អំពីលក្ខខណ្ឌនៃលិខិតមតកសាសន៍ ដូចជាប្រភេទនៃក្រដាស ចំនួនទំព័រ មានបោះត្រាដែរឬទេ ខ្លឹមសារនៃលិខិតមតកសាសន៍ មានហត្ថលេខា កាលបរិច្ឆេទដែរឬទេ ជាអាទិ៍។ ក្រឡាបញ្ជីត្រូវសរសេរអំពីការណ៍នេះនៅក្នុងកំណត់ហេតុ ក៏ដូចជាវត្តមានរបស់អ្នកចូលរួម សេចក្ដីថ្លែងការណ៍របស់អ្នកចូលរួមប្រសិនបើមាន។

នៅក្នុងការអនុវត្តនៅប្រទេសជប៉ុន ក្រឡាបញ្ជីត្រូវធ្វើការថតចម្លង ឬ ថតលិខិតមតកសាសន៍នោះភ្ជាប់ជាមួយនឹងកំណត់ហេតុ ហើយនីតិវិធីនឹងត្រូវបានបញ្ចប់ដោយមិនមានចេញសេចក្ដីសម្រេចអ្វីទេ។

ក៏ប៉ុន្តែ ច្បាប់ស្ដីពីនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណីនៃរឿងក្ដីដែលមិនមែនជាបណ្ដឹង ហាក់ដូចជាតម្រូវឲ្យចេញដីកាសម្រេច (មាត្រា ១ កថាខណ្ឌទី ១ និង ទី ២)។ តើតុលាការត្រូវចេញដីកាសម្រេចដែរ ឬ ទេ? ប្រសិនជាត្រូវចេញដីកាសម្រេច តើដីកាសម្រេចនោះ ត្រូវកំណត់ពីអ្វីខ្លះ ? គំនិតមួយថា ដីកាសម្រេចនេះ ត្រូវធ្វើការកំណត់ពីអត្ថិភាពនៃលិខិតមតកសាសន៍។

ពិភាក្សានៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣

សរសេររបាយការណ៍ដោយលោកស្រី ចាំង ស៊ីណាត